درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.Ք.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրնք.
» » »	վեցամսեայ	20	

Հասցէի փոփոխութեան փոխարժէք փարայի [illegible] 11½ դրուշի փոխ 100 դրամի հաշուով:

Ծանուցման թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի.

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպական մամուլը կը շարունակէ դեռ խորհրդածութեան նիւթ ընել Անգլօ-Ճափոնական դաշնակցութիւնը, որ ինչպէս յանկարծական անակնկալի մը պէս երեւան ելաւ, նոյնպէս անթափանցելի գաղտնիքի մը պէս խորհրդաւոր մնաց. եւ նիւթ կը հայթայթէ աշխարհի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը, ուր որ լրագիր մը կայ, կամ ուր որ խորհող միտք մը գոյութիւն ունի: Այս առթիւ ամէնէն աւելի շեշտուած ու յայտնուած պարագան այն է որ Անգլիա կը յայտարարէ գրեթէ միշտ վեհօրէն թէ կը սիրէ աւելի «splendid isolation» մեկուսացում մը նախամեծար համարել քան ո՛ եւ է դաշնակցութեամբ ինքզինքը կաշկանդել: Սակայն ամէն անոնք որ փոքր ինչ գաղափար ունին Անգլիոյ և Եւրոպայի միջազգային պատմութեանը վրայ, գիտեն աղէկ թէ Մեծն Բրիտանիա իր անցեալին մէջ ոչ թէ չէ խորշած այլ եւայլ ազգերու հետ դաշնակցութիւններ կնքելէ, այլ ընդհակառակը խիստ շատ օրինակներ կան հաստատող որ իր գլխաւոր քաղաքականութիւնն եղած է ընդհանրապէս դաշնակցութեանց միջոցով իր շահերը պաշտպանել կամ առաջ տանիլ, սկսեալ գլխաւորապէս նոր դարու առաջին ժամանակամիջոցներէն մինչեւ Ռուսիոյ դէմ Ֆրանսական երկրորդ կայսրութեան հետ ունեցած դաշնակցութիւնը: Անկէ ետքը իրաւ Անգլիա բոլորովին իրեն վերապահած էր իր գործելու ազատութիւնը, բայց սա ալ սոյդ է թէ ԺԹ. դարու վերջին կէսին բոլոր տեւողութեան միջոցին չէ պատահած այնպիսի գլխաւոր դէպք մը՝ որ բոլոր աշխարհի ու մասնաւորապէս Եւրոպիոյ քաղաքական ճակատագրին վրայ ծանրակշիռ ազդեցութիւն մը ունենար: Նոյն իսկ Ֆրանքօ-գերման պատերազմը չունէր համաշխարհային այնպիսի մեծ կարեւորութիւն, որպիսին ունէին Լուի ԺԴ.ի, և Նափոլէոն Առաջինի ատենի խնդիրներն ու պատերազմները, ինչպէս և Սպանիոյ յաջորդութեան, Աւստրիոյ յաջորդութեան և Եօթնամեայ պատերազմին պատճառ տուող վէճերն ու կռիւները, որոնց ոչ մէկուն առջեւ չէր կրցած չէզոք մնալ Անգլիա, այլ մէկ կամ միւս կողմին դաշնակցելով գործեց, կռուեցաւ, ծախսեց և շատ անգամ ալ նոյն իսկ ինքն եղաւ հոգին ու կեդրոն միջազգային դաշնակցութիւններուն, զորս վարեց միշտ իր առեւտրական հաշիւներուն ու շահերուն համաձայն՝ ատենը գործելէ և հետեւող ըլլալու ուրիշներու շահուն կամ ատակէ տին: Բայց Ֆրանքօ-գերման պատերազմին ատեն բրիտանական ո՛ եւ է շահ վտանգի մէջ չէր ու Եւրոպայի ցամաքին վրայ ալ ուրիշ ըլլալիք մը չկար, բայց թէ ան առաւել Ֆրանսական կայսրութեան տեղ ուրիշ կայսրութիւն մը (գերմանական) տեղի ունեցաւ, ինչ որ անգլիական շահերուն համար մեծ տարբերութիւն մը ըրած չէր: Թերեւս հաւանական է կարծել որ եթէ անգլիացի պետական մարդիկը կարենային գուշակել թէ գերման կայսրութեան վերահաստատութիւնը այսչափ ծանր պիտի կշռէր միջազգային քաղաքականութեան վրայ, և նոյն իսկ վրայէն երեսուն տարի չանցած՝ պատճառ պիտի ըլլար մինչեւ անգամ ընդդէմ բրիտանական գերակշռութեան դէմ, անտարբեր հանդիսատես չպիտի ուզէին մնալ Նափոլէոն Գ.ի, իրենց երբեմնի դաշնակցին, ծախող վախճանին և Վիլհելմ Ա.ի այնքան վեհափառօրէն բարձրացմանը: Բայց նոյն ատենները ոչ ոք օժտուած էր մարգարէութեամբ, որ կարենար գուշակել ապագայ ըլլալիքը: Նոյն իսկ Ռուսիա անգամ որ ամէնէն քիչ սխալուած է իր քաղաքականութեանը մէջ, մահացու թշնամի ըլլալով հանդերձ Խրիմի պատերազմին գլխաւոր պատճառին, Մոսկուայի յաղթականին եղբօրորդի Նափոլէոն Գ. կայսեր, պիտի չհանդուրժէր առանց այնքան անկանգնելի կերպով անկմանը, եթէ կարենար թէ իր սահմանին վրայ բարձրացող գերման կայսրութիւնը աւելի վտանգաւոր դրացի մը պիտի ըլլար իրեն քան Ֆրանսական ոչ-անմիջական դրացի եղող կայսրութիւնը: Ուստի քաղաքական այդ անակնկալն է որ երեսուն տարի է ի վեր Անգլիոյ կորսնցնել տուած էր միջազգային աշխարհակալութեան մէջ իր բաժինը մեծը, և պարտաւորած էր զգուշաւոր վերապահութեամբ չէզոք դիրք մը բռնելով պաշտպանութեանը սպասել: Եւ ահա Չինաստան ու Մ. Արեւելքը պատճառ եղան որ վերջապէս թողու իր մեկուսացման քաղաքականութիւնը՝ յայտարարելու համար թէ պատրաստ է իր ձեռքը տալ դաշնակցի մը զոր պատշաճ գտնէ: Աշխարհի ոչ մէկ պետութիւն աւելի բարեբաղդ կրնար համարել ինքզինքը քան երբ այդ ձեռքը բռնելու հրաւէրը ստացած ըլլար, և սակայն ոչ մէկ ցեղակից, ազգակից, կամ կրօնակից ազգի չէր տրուած այդ շնորհը վայելել, բայց թէ լեզուով, ցեղով, ծագումով և կրօնքով բոլորովին տարբեր ազգի մը, Ճափոնի, որ օր մը ի դէպս պատերազմի՝ Բուտտան իրեն օգնութեան պիտի կանչէ մինչ անոր դաշնակից Անգլիացին՝ Քրիստոսը, երբ քով քովի կռուի պատերազմակից Ճափոնին հետ, զոր օրինակ Ռուսիոյ դէմ. որ նոյնպէս Քրիստոսի պիտի դիմէ յաղթութիւն վաստկելու և իր իրաւունքին պաշտպանութիւնը խնդրելու համար: Ճափոնի հետ Անգլիոյ կնքած դաշնակցութիւնը, ընդդէմ քրիստոնեայ մէկ քանի տէրութեանց, ժամանակի և գաղափարի փոփոխութեան այնպիսի երեւոյթ մը կը պարզէ որ միայն Անգլիացիներուն յատուկ չէ, այլ արդի դարուն ու ոգիին, որ դրական, իրական, գործնական օգուտը միայն կը մտածէ: Նոյնպէս են նաեւ միւս բոլոր պետութիւնները, և անոնցմէ ոչ մէկը կը վարանէր դաշնակից ընել իրեն պատերազմական Ճափոնը, ծագող արեգական այդ երկրին, եթէ շահերու և ազատութիւններու նոյնութիւն ունենար, որպէս ունին Ասիական Ճափոն և Եւրոպական Անգլիան, զուգադիպութեամբ կամ պարագաներու բերմամբ. Ուստի ամենեւին զարմանալու տեղի չկայ Անգլօ-ճափոն այս դաշնակցութեանը վրայ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԶԻԿԶԱԿ ՆՕԹԵՐ

ԱՆՊԷՏ ՈՒԺԳՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անանկ մը եղեր է որ, մեր գրական, կրթական և եկեղեցական գործերը, ազնուաւոր հանգամանք մը չունենան, վրան նայելով խնդալու բան մը չունենան:

Բոլոր այդ գործերը, ընդհանրապէս, ուզուեր է որ վարուին ամէնէն անկերպարան, ամէնէն անճաշակ ու խենթ եղանակով, զոր կարելի ըլլայ երեւակայել երբեք:

Եւ անխախտ յամառութիւն մըն ալ կայ մեր մէջ: Ամէն օր, անընդհատ, չորս կողմերէն, գանգատներ ու քննադատութիւններ կը տեղան, այդ անպատշաճութիւնները ուղղող, բայց, ո՛վ որ, նոյն գործերը կը շարունակեն ընթանալ, իրենց աղօրէն ընթացքով:

* * *

Գրական արտադրութիւններու չոր ու ցամաք աղքատութեան շրջան մը մէջ գտնուելով, ժամանակէ մը ի վեր, օգտակար ու լուրջ հրատարակութիւններու պէտքը կը զգացուի:

Հրատարակչական մը ունենալու փափաքներ մը կը յայտնուին ամէն կողմէ, կարեւոր ու արժանիք ունեցող գործերու հրատարակութեան համար, որոնք չեն պակսիր այս ու այն հեղինակներուն քով, փոշոտ դարակներու մէջ փտելու դատապարտուած:

Եւ սակայն, խնդիրին ցաւալի կողմը ան է որ, աստ անդ, նոր հրատարակութիւններ դուրս կուգան չորս անկիւններէն, հրատարակութիւններ՝ որոնք և ո՛չ մէկ կերպով կ'արդարացնեն իրենց գոյութեան իրաւունքը:

Այսօր ստահակի հասած կողմ մըն է որ դուրս կուգայ ծակէ մը, վաղը գլուխ ունեցող մասալի գիրք մը, միւս օր ուրիշ ողորմելի հաւաքածոյ մը հասկէ հանկէ ժողվուած խօսքերու, կամ ո՛ եւ է անճաշակ գուսանգիրք մը:

Որպէս զի, այս ամէնուն վրայ, ամէն բան լման ըլլայ, մէկն ալ ելեր շոգոց դառնութիւններու փունջ մըն է հրատարակեր, փունջ մը, որուն ո՛չ դասագիրք, ո՛չ գրական հատոր մը, և ո՛չ ալ ինչ ըլլալը յայտնի է.—խաշխաշիկ ալ ծաղիկ մը ընկած լով, բուսական հանգամանք ու կլոր գունդ մը, որով կը մտածեմ թէ, ի՛նչ օգտակար գիրքեր չէր կրնար հրատարակուիլ:

Անկեղծօրէն, անունու բան մըն է այդ Հանդիսարան ըսուածը, զոր չեմ գիտեր թէ հրատարակողը որո՛ւն կարդալու համար մէջտեղ հաներ է:

Վերջին ատեններ պատմուածքներ են, այդ Հանդիսարանին «Ճռիկ մանրանկարներ» ըսուածները, որոնց մեր մամուլին տարիքը ունենալը քիչ մը ամէն մարդ գիտէ այս աշխարհին մէջ, կարծեմ թէ:

Չեմ գիտեր թէ որո՛ւ կը նուիրուին, այդ «առողջութիւն» «բարեկեցութիւն» «գեղեցկութիւն», «խնայասիրութիւն», «հեզահամբերութիւն», «մաքրութիւն» կոչուած «որպէս թէ բարոյական» ծթանձ մասալները, բայց վերջապէս անոնց հրատարակիչը մէկուն կարդացնելու համար զանոնք ժողվելու ձեռնհասը առեր է հարկաւ:

Երկու տասնեակներէ միայն նշանակութիւն մը ունի հրատարակութիւնը այդ հաւաքածոյին:

Անիկա կը ցուցնէ, այն ցաւալի ըլլալու աստիճան խեղճ ըմբռնումը, որով առաջնորդուած են ընդհանրապէս ամէն անոնք, որոնք փարա վաստկելու համար բան մը հրատարակելու փափաքը և պէտք եղած դրամը ունին գրպաններնուն մէջ:

Ցեղոյ, որո՛ւ համար կը հրատարակուի, բարոյական չինէն մանրավէպերու պատրուակին տակ գնուած այդ խեղճուխելօք, փափաք, մանկամիտ-մանկական պատմութիւններուն հաւաքածոն:

Յայտնի չէ շիտակը:

Բայց որո՛ւ համար ալ որ հրատարակուի, ամէնէն անօրէն գիրքն է ան, իր ունեցած կեղծաւորութեան տակ, որ գոյութեան երբե՛ք չունի իրաւունք:

Բարոյական չէ՛ն, այդ սարսի ձորէն ժողուըուած խեղճ պատմութիւնները: Անոնց ընթերցումը բացարձակապէս վնասակար է:

Գրականութեան մէջ մեր ազդէն անճաշակ ժողովուրդին մէջ կը թուէ տարածել, կը մեռնի ո՛ եւ է գեղարուեստական զգացում, գիտակից բարոյական, որոնց ճաշակը պէտք է ներշնչել, ամէն բանէ առաջ, փոխարէն գեղեցիկ բարոյականներու և վարդագ առասպելական տափակ խառնածներու ճաշակին:

Բարոյական չէ՛ն անճաշակ narration ներու այդ ծթանձ բառերը, և պէտք չէ՛ գրականութեան մէջ մտնել անոնց ճաշակ աւրող, գեղազգացութիւն ըսուածը փճացնող ազդեցութիւնը:

Պէտք չէ՛ որ գրագէտներէն այդ անճանաչ ճաշակը նաեւ դպրոցական աղոց, որոնք արդէն ապուշ չարադրութիւններու մէջ մէջերու նիւթերը կը թխեն իրենց գլուխներուն մէջ:

Պէտք չկայ լեցնելու ճշմարիտ ու լուրջ բարոյականը եւ ժողովրդական գրական գեղեցկագիտական նոր կազմակերպուող քիչ մը ճաշակը, այդ տեսակ հնոտի պատմութիւններով:

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ՎԱՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ՎԱՆ, 26 Յուն. 1902

Աչքառու Ս. Թարգմանչաց վարժարանի տեսչութիւնը, Թաղական Խորհուրդի որոշումով ու համաձայնութեամբ, գեղեցիկ գաղափարը ունեցաւ ի նպաստ դպրոցին աղքատ ուսանողներուն բաժիններ ստորագրել տալու, բաժին գլուխ ամսական մէկ ղրուշի վճարումով: Թէեւ հոս Կաղանդը հասարակ օրուան մը պէս կ'անցնի ու ամէն մարդ կը փութայ այդ օրը աշխատիլ կամ առաւուտ ըլլալ, սակայն ընթացքին մէջ յաջողութիւն ունենալու բարեգուշակ մը համարելով, սակայն քանի մը տարիէ ի վեր ընդունուած սովորութեան մը համեմատ, վերոյիշեալ վարժարանին տեսչութիւնը սովորական օր դպրոցական հանդէս մը կը կատարէ: Ահա այդ հանդէսին առթիւ էր, որ յարմար դատուեցաւ ստորագրութիւն բանալ, որ 100 է աւելի բաժանորդներ ունեցաւ: Անցեալ կիրակի առաւօտ 20էն բաժին սաս թղթոյները, Թաղական Խորհրդարան հաւաքուելով քուէարկութեամբ ընտրեցին եօթը անդամներէ յանձնախումբ մը, այդ գործերը վարելու ու զարկ մը տալու դպրոցական գործին: Յանձնախումբը կերթարի երիտասարդներէ կը բաղկանայ, որոնք կրնան օգտակար ըլլալ կրթական գործին՝ եթէ յարատեւութեան ոգին չպակսի իրենց և միանգամայն եթէ Թաղ. Խորհուրդը քիչ մը աւելի ընդարձակ ասպարէզ տայ անոր, ի նկատի ունենալով ունեցած վաստակաւորութիւնները՝ կրթական գործին համար: Դժբախտ նոյն դպրոցի տեսչութիւնը գաղափարը յղացեր է ի նպաստ վարժարանին Թատերական ներկայացում մը տալ՝ դպրոցին ընդարձակ սրահին մէջ: Ներկայացման նիւթը պիտի ըլլայ Պարոնեանի «Մեծապատիւ Մուրացկաններ» և զաւեշտական պատկեր մը՝ տեղական բարբառով ու տեղական կեանքէ: Ներկայացումը աւելի պիտի ունենայ յաջողելու Բարեկենդանին: Պատրաստութիւններ կը տեսնուին ներկայացումը յաջող կերպով կատարելու համար: Դերերը բաժնուած են դպրոցին ուսուցիչներուն ու գործին համակրողներուն վրայ: Արտօնութիւնն ալ տանուած է կառավարութենէն: Իսկական յաջողութիւն մաղթելով, կ'ուզեմ ուշադրութիւնը հրաւիրել ամէ՛ն անոնց, որոնք կուսակցական նեղ հաշիւներէ դրդուած, այս կամ այն հաստատութեան, այս ու այն անձին նկատմամբ թշնամական զգացումներ կը տածեն: Ցաւօք գիտութեան սահմանը գծուած չէ, ու մանաւանդ երբ օրինաւոր միջոցներ կան կրթական գործին սատարելու համար, ամէն անկեղծ մարդ պարտաւոր է բարի նախանձ մը միայն ունենալ ուրիշներու նկատմամբ ու ինքն ալ աշխատիլ: Ահա՛ գեղեցիկ գործ մը, որուն առջեւ մէկ օրինակը կուտայ Արարուց վարժարանի ուսուցչութիւնը, իր այս զոյգ մը օգտակար ձեռնարկներով: Այս զոյգ ձեռնարկութեանց մասին ալ անշուշտ յառաջիկային առիթ պիտի ունենանք գրելու:

* * *

Վերջապէս Աղթամարի վարչութիւնը, որ որոշած էր Նարեկի համար առնել Օ. Հանէս էֆ. Բաղդասարեանը ու զղջացած էր, ինչպէս ակնարկեր էի նախորդ թղթակցութեամբս, այս անգամ նորէն գրեց և հրաւիրեց Բաղդասարեանը, որու մասին ո եւ է գովեստ տալու պէտք չունիմ, քանի որ իր մասին շատ անգամ արժանի գնահատում մը եղած է թերթերու մէջ: Միայն կը մաղթեմ որ Աղթամարն ալ խելացի վարուելով՝ օգտուի անկէ ըստ արժանւոյն, և Վարագայ Հոգաբարձութեան նման չվարուի, անոր պաշտօնավարութեան մասին պատասխան խօսք տալէ և ապա իր խօսքը խաղա՛ա ընելէ ետք, զայն այսքան ատեն պարապ ձգելով: Փափագելի է որ Ս. Պատրիարք Հայրը ի նկատի առնելով այս պարագան, բարեհաճի հրահանգ մը տալ Վարագայ Հոգաբարձութեան՝ կրթական բազմաշխատ և արդիւնաւոր մշակի մը զրկանք չըլլալու համար, ինչ որ իր բացարձակ ու արդար իրաւունքն է առանց այլ եւ այլի: Ինչպէս կ'իմանամ Բաղդասարեան էֆ. իրեն եղած նիւթական այս զրկանքին համար բողոքեր է Ս. Պատրիարքին:

* * *

Խասն Ժողովի որոշումով՝ Վարագայ մասին նոր Հոգաբարձութիւն մը ընտրելու առթիւ՝ գրած էի անցեալ շաբթու: Կ'իմանամ թէ այս շաբթու Ս. Պատրիարքը հեռագրաւ ծանուցեր է մեր Առաջնորդարանին թէ, Հոգաբարձութիւնը լուծելու իրաւունքը Պատրիարքարանին կը պատկանի, և թէ հրաժարող հոգաբարձուներու հրաժարականը չընդունուիր: Կ'ըսուի թէ այս հեռագիրը արդիւնքն է ա՛յն նամակին, որով Խասն Ժողովը ընտրութիւնը չկատարած՝ իր այդ մտադրութիւնը ծանուցած էր Պատրիարքարանին:

* * *

Երեք օր առաջ անցեալ Տօմիքիկեաններու վարժած արական արբանեակներէն չորս ոճրագործներ գիշեր ատեն փախչելով, ազգային Առաջնորդարան դիմեցին, առարկելով թէ բնակիչ քիւրտեր կ'արգիլեն ազգային և կեղեքին յափշտակել և հալածութիւն տանել: Առաջնորդարանը զանոնք ազգային արքայութիւններէն կամ դպրոցներէն մէկուն մէջ պիտի տեղաւորէ:

Յ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

Յ. Գ.— Ուրախութեամբ կը յայտնենք որ, երէկ գումարուած Խասն Ժողովը ընտրեց Յանձնախումբ մը կազմել է, որ Պատրիարքարանի Օրէնքին համաձայն ընտրական գործողութեանց պիտի ձեռնարկէ: Ուրախութեամբ պիտի արձանագրենք եղած արդիւնքը: Յ. Ա.

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵԹՈՏԸ
ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԷՋ

(Ըստ Մ. ԼՕՑԸՆՊԱՀԻ)

«Մայրենի լեզուն է լեզուներուն մայրը»
ԺԱՆ ՊՈԼ

Թ.

Սակայն այս խնդիրը գրեթէ երկրորդական է, և կը չօշափէ ուսուցանելի նիւթերու կարգին խնդիրը, որ չունի բոլորովին այն կարեւորութիւնը զոր անոր կ'ընծայեն: Անտարակոյս, այս ինչ դասաւորումը կրնայ որոշ առաւելութիւններ ունենալ այն ինչ դասաւորումին վրայ, բայց երբ միանգամ կարգ մը ընդունուած է՝ լեզուի մը մէջ զանազանելի այլեւայլ նիւթերու մասին, կը մնայ միմիայն գիտնալ թէ ի՛նչպէս կը պատշաճի ուսուցանել զանոնք: Ահա՛ այս կէտը պիտի քննենք հիմա:

* * *

Կը կարծենք թէ ուսուցումին մէջ կարելի է երբեք յաջորդել ամէն այն երեւոյթները, որոնցմէ՝ տեսանք թէ՝ իր մայրենի լեզուն սորվող մանուկին միտքն անցաւ, և շատ շուտ կրնայ յաջորդել ալ՝ առանց երբեք բանտելու բնութեան վրայ:

Ինչ պէտք է ընել առ այս: Աշակերտին ընծայել այնպիսի հնչիւններ՝ զորս կարելի ըլլայ կրկնել և որոնք միշտ համանման ըլլան, մինչեւ առնէ այս վարժութիւնը: Անոր գուշակել տալ այս հնչիւնները, նախ անոր լսելի ընելով միայն, յետոյ անոր յօդուորել տալով. զայն դնել այնպիսի պայմաններու մէջ՝ որ իր մտածումին աշխատութիւնը զուգընթանայ իր ձայնական գործերուն աշխատութեան հետ, այնպէս որ երբ այն ինչ ուզեց բառ մը իմանալ, անոր համապատասխանող գաղափարին շարժումները սերտօրէն զուգորդուին անոր, վերջապէս շարունակել գործողութիւնը, մինչեւ որ այս շարժումները բնազդական դառնան յառաջատար վարժեցնելով աշակերտը, նախ զանոնք պարզապէս կրկնելու, յետոյ զանոնք զուգադրելու, որպէս զի կարենայ պատասխանել իր առանձնայատուկ մտածումը:

Ասոնք են, եթէ մեր տեսութիւնը սոյդ է, նոյն իսկ իրերուն բնութեան կողմէ հաստատուած կարգին մէջ, ա՛յն զանազան խնդիրները՝ որոնց կը վերածուի լեզուի մը ուսուցումին խնդիրը:

Լաւ յօրինուած բնագիր մը աստիճանաբար կը յարմարի այս զանազան գործողութիւններուն, և չենք կարծեր թէ ուրիշ յարմարագոյն միջոց գտնուի:

Սակայն ցոյց պիտի տանք թէ կարելի է այդ բնագիրը վերակենդանացնել, փոխակերպել բնական խօսուն լեզուի, թէ այդ բնագիրը կրնայ վերստանալ աշակերտին միջին մէջ—բնական է որ քիչ մը յարմարցուի անոր մտային զարգացումին—գրեթէ այն ձեւը զոր ունէր նախագոյնպէս հեղինակին մտքին մէջ:

Կը հաւատանք թէ այսպիսի բնագիր մը բազմատեսակ առաւելութիւններ կը ներկայացնէ, լաւ որուն մեր խօսքը յանպատրաստից, արուեստական զրուցատրութեան մը վրայ չէ, այլ նոյն իսկ ճշմարիտ զրուցատրութեան մը վրայ:

Այսպիսի բնագիր մը վայրկենապէս և անջատ կը փոխադրէ զմեզ գաղափարներու ա՛յն կարգին մէջ՝ ուր կ'ուզենք առաջնորդուիլ. կրնանք ընտրել այնպիսի

—)(105)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՕՄԻ ԳԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԶ

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԳԱՂՏՆԻ՛Ք

Քոմիսէրը աթոռակ մը հրամցուց: Վիլլօրիէ չընդունեց:

—Շնորհակալ եմ, պարո՛ն, բայց եթէ կը թոյլատրէք, ոտքի վրայ պիտի մնամ:

—Գանք մեր ենթադրութեանց, ըսաւ Պ. Լատուս. և քանի որ կը խօսակցինք, իբր բարեկամ խօսակցինք: Ինծի այնպէս կը թուի թէ ձեր համոզումով այս մանկամարդ աղջիկը անձնասպան եղած է:

—Ուրիշ ամէն ենթադրութիւն բոլորովին անճշմարտանման է ինծի համար...

—Սակայն անձնասպան ըլլալու համար շարժառիթ մը պէտք է: Մարդ հաճոյքի համար չէ որ այդպիսի անձնասպանութիւն մը կը գործէ: Միւս կողմէ, քանի որ եկեր ամիսէ ի վեր դադրեցուցած էիք ձեր սիրային յարաբերութիւնները, պէտք է մէկ կողմ թողուլ նախանձի շարժառիթը...

—Սակայն...

—Քիչ մը առաջ անձնասպանութեան ըլլալուն վրայ կը խօսէիք, այդ ենթադրութիւնն ալ ոչ նուազ անճշմարտանման հանգամանք մը ունի: Ուրեմն ի՛նչ շարժառիթներէ դրդուած՝ այդ մանկամարդ աղջիկը ձեր տան մէջ անձնասպան եղած է:

—Ես ալ կատարեալ գաղտնիքի մը առջեւ կը գտնուիմ, և ճիշդ ատոր համար է որ առաջին վայրկեանէն խելակորոյս եղայ: Ձեր վրայ յոյս դրած եմ պարզելու այդ գաղտնիքը:

—Է՛հ է՛հ. Թերեւս ատիկա ալ լուսաբանուի:

—Ինչպէս պիտի ելլէք մէջէն:

—Տակաւին բան մը չեմ գիտեր: Մընաց որ, այս գործին մէջ իմ դերս անշան է: Վաղը, իմ առաջին ու հակիրճ քննութեանցս արդիւնքը պիտի յղեմ դատախազական պաշտօնէին: Նախնական հետաքննութիւն մը պիտի կատարուի, եթէ մինչեւ վաղը չկրնանք ապացուցանել թէ այս մանկամարդ աղջիկը սուպէս անձնասպան եղած է: Եթէ յաջողիք համոզիչ փաստեր առաջ բերել, արդարութիւնը ա՛լ հոս պէտք չպիտի ունենայ միջամտելու այս գործին:

Պ. Լատուս անգամ մը աչքէ անցուց գիր առած նօթերը:

—Հիմա կարդամ ձեր տուած վկայութիւնը:

Ու կարդաց զայն:

—Կ'ենթադրեմ որ չէք մերժեր ստորագրել:

—Անտարակոյս: Ինչո՞ւ համար պիտի մերժեմ:

Ժան ստորագրեց, աչք մը նետելով քոմիսէրին գեղեցիկ գրին վրայ: Բայց խեղճին աչքին զարկաւ տեղ տեղ նշմարուած կէտերը:

—Ի՛նչ են ատոնք, ըսաւ:

—Ոչինչ, ատոնք պարզապէս իբրեւ նշան կ'անջատեն մեր խօսակցութեան զանազան մասերը, պատասխանեց Պ. Լատուս, իր սիկարին ծայրը զգուշութեամբ նետելով:

Վիլլօրիէ ոտքի ելաւ:

—Ալ աս պէտք չունի՞ք ինծի:

—Առ այժմ ոչ: Բնակելու փափաքդ կը զգա՞ք անշուշտ:

—Ուրեմն մնաք բարով, պարոն:

—Երթաք բարով, պարոն:

Վիլլօրիէ դուրս ելաւ: Պ. Լատուս քանի մը վայրկեան մտախոհ մնաց, աչքին առջեւ բերելով Ժանի տուած վկայութիւնը, ուր հակասական խօսքերը, անճշդութիւնները, տարօրինակները չէին որ կը պակսէին: Ու ինքնիրենը մրմնջեց.

—Եթէ մօտիկ ազգական չըլլար պաշտօնական բարձր պաշտօնատարի մը ու ընդհանուր դատախազին, զինքը չէի արձակեր... Մնաց, որ ես իմ պարտքս կատարեցի և գործին մէջէն ելայ... Եթէ պէտք ըլլայ ձերբակալել զայն ու գործին աւելի մթնալ տալ, ատիկա դատաւորէն կախում ունի:

Վիլլօրիէ երբ տուն դարձաւ, ոչ ոք քնացած էր. ամէնքն ալ իրեն կը սպասէին: Դռնապանին խցիկին մէջ, Հայր Գրիւլօ մէկ անկիւնը բազմած ու անմիջապէս փակեց: Քիչ մը զարմացկոտ կերպարանք մը առաւ, երբ Ժանին դարձը տեսաւ, այնպէս խորհելով թէ Պ. Լատուս մինչեւ հետեւեալ օրը վար պիտի դնէր զայն:

Սենեկապանը Ֆիլիպ սենեակ մը պատրաստած էր տիրոջը համար: Ժան չհամաձայնեցաւ մտնել իր նշանածին սենեակը, ուր մեռած էր Ռօզ. առջեւէն անցած ատեն աչքերը անոր դարձուց: Դուռը բաց էր տակաւին. իրեն այնպէս թուեցաւ որ Ռօզ հոն փռուած էր անշարժ, արիւնաթաթաւ ու միշտ գեղեցիկ: Պահ մը կանգ առաւ ու ճակատը պատին կրթնցնելով, մրմնջեց.

—Ինչո՞ւ այս անձնասպանութիւնը:

Ժան չէր կրնար որ և է բացատրութիւն մը տալ այդ անձնասպանութեան, միայն սա կ'զգար թէ ինք մասնակից եղած չէր բնաւ այդ ոճրին, թէեւ սկզբնապատճառը ինք եղած ըլլար:

—Անձնասպանութիւն ըլլալը ինչպէս հաստատուիլը է կը մրմնջէր ինքնիրեն: Մնաց որ, ատիկա իմ գործս չէ բնա՛ւ. ոստիկանութիւնը թո՛ղ երեւան հանէ:

Ժան չկրցաւ այդ գիշեր քնանալ: Գիշերուան մնացեալ մասը անցուց թիկնաթոռի մը մէջ: Մթութիւնն ու լռութիւնը ա՛լ աւելի գէշ կ'ազդէին իր ուղեղին վրայ, որ մղձաւանջներով պաշարուած էր: Լոյս վառել տուաւ ու սկսաւ Ռէժինին վրայ խորհիլ. ի՞նչու այդ տարօրինակ զուգադիպութիւնը Ռէժինի տուած ժամադրութեան ու Ռօզ-Մաթէնի մահուան միջեւ:

Արշալոյսին, Պ. Լատուս ոստիկանական դատարանը գնաց: Լրագիրներուն մէջ ամէն տեսակ մանրամասնութիւններ կային Ռօզի մահուան վրայ, որոնք նաեւ որոշ բան մը յայտնելէ, մեծապէս չափազանցուած ու սխալ էին: Դատական լրատեսակներու մէջ մեծ յուզում առաջ բերած էր այս մահը, Վիլլօրիէ ծանօթ անունին պատճառաւ:

(Շարունակելի)

բնագիր մը՝ որ շատ մօտ ըլլայ իրականութեան կամ շատ վերցուցեալ ըլլայ, սովորական, գիտական, գրական, արուեստագիտական, ըստ այն մասնաւոր լեզուին՝ զոր կ'ուզենք ուսուցանել։

Անչափելի է նա, կրնանք անոր անդրադառնալ քանի անգամ որ պէտք ըլլայ մեզի օգտուելու, ըստ կարգի օգտուելու համար։

Ցուցական է նա, որով և կը դիւրանայ անոր զուգակումն ու կ'աւելնայ անոր հնչողութիւնը (retentivité)։

Վերջապէս մտածութիւնը, այսպիսի բնագրի մը մէջ, ամփոփաբար պիտի ըլլայ աւելի կարողակիր քան պարզ գրուցատրութեան մը մէջ, և հետեւաբար աւելի յարմար գրգռելու այն ուղղակի գործունէութիւնը՝ որ անհրաժեշտ կը թուի լեզուի մը սորվելու։

Կրնաք աւելցնել ատոր վրայ թէ աչքին միջամտութիւնը, ականջին ու ձայնին հետ համանթացօրէն, մեծապէս կը նպաստէ բնագրի լեզուին սորվելուն։

Ուրեմն գործնական վարժութիւններուն բուն հիմը կ'ընդունինք բնագիրը։

Ենթադրենք դասարան մը՝ որ քիչ մը Ֆրանսերէն (Գերմաներէն, Անգլերէն) գիտէ, ո՛ր և է մեթոտով սորված ըլլայ, թէ մէկ կամ երկու տարի հետեւած ըլլայ մանկական մեթոտի, որուն վրայ պիտի խօսուի աւելի վերջը։

Կարին Ա. Ն. Թ.

Քաղաքական Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Անգլիոյ ազատականները. — Լորտ Ռոզպէրի եւ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէններմէն իրարմէ բաժնուած. — Սըր Ճօն Ֆիշէր. — Անգլիոյ պաշտպանութիւնը. — Նաւատորմ։

Լոնտոնէն կը հեռագրեն ուրբաթ օրուան թուականով. — Լորտ Ռոզպէրի նամակ մը ուղղեց Թայմզի, որուն մէջ կը յայտարարէ թէ վերջնականապէս կը բաժնուի Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէններմէնէն։ Թայմզ խօսելով այդ նամակին վրայ, կը հաւանի Լորտ Ռոզպէրի ըրածին, բայց կը յաւելու թէ Լորտ Ռոզպէրի ալ պէտք է գործական կերպով հետեւած ըլլայ՝ ազատական կուսակցութիւնը վերակազմելու քաղաքականութեան մը։

—Թայմզին մէջ այդ նամակը հրատարակուելէն առաջ Թանին Լոնտոնի թղթակիցը հեռագրած կը դրէ հինգշաբթի օրուան թուականով. — Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէններմէն, Լէյչէսթէրի մէջ, բացորոշ կերպով յայտարարեց թէ ազատականներու ծրագրէն պիտի չջնջէ՝ Իռլանտայի կուսակցութեան առաջադրած բարենորոգումները։ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէններմէն միշտ կուսակից է Իռլանտայի ինքնօրինութեան ծրագրին, որով անոր ու Լորտ Ռոզպէրի քաղաքականութիւնը կատարելապէս անհամաձայն են իրարու։ Հիմակուհիմա փոս մը, գէթ ոչ անդունդ մը, կ'անջատէ զանոնք։ Այդ պառակտումէն պարզ է նաեւ սա բողոքութիւնը. — Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէններմէն չուզեց նախապէս վերընտրուիլ պատգամաւորներու ակումբին, որ փետրուար 14ին Լորտ Ռոզպէրի ընդունելութիւնը կազմակերպած էր։ Հիմա վերջնական խզումին կը սպասուի։ Անգլիոյ ազատական կուսակցութիւնը այդ կերպով երկու պետերու և երկու քաղաքականութեանց հանդէպ կը գտնուի։ Լորտ Ռոզպէրի կը վայելէ Լոնտոնի թերթերուն համակրութիւնը։ Անոր երկբայելութեամբ խուսափ ազատականութիւնը կրնայ ըլլալ որ անգլիական ազգին գործին գայ։ Լորտ Ռոզպէրի մերժեց Իռլանտայի ինքնօրինութեան ծրագիրը, որով հիմա Պ. Չէմպըրլէնէն տարբերելու բան մը չունի։ Գաղթոյից նախարարը Անգլիոյ քաղաքական աշխարհին ամէնէն զօրաւոր երկան է։ Կարելի է այդ երկու վաղեմի հակառակորդները հաշտուին. շատեր այդ համոզումն ունին։ Պ. Չէմպըրլէնի անձնական կուսակիցները, սակայն, կ'ըսեն թէ իրենց պետը ամէն դաշնակցութիւն հակառակորդ կուսակցութեան հետ, պէտք է իրեն վերապահէ գերակշռութիւնը նոր ընկերութեան մէջ և առաւել բարձրը յաղթութեան մէջ։ Այդ է խոչընդոտը Ռոզպէրի Չէմպըրլէնի դաշնակցութեան մը համար։

—Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար Սըր Ճօն Ֆիշէր ծովային նախարարութեան խորհրդական կոչուեցաւ։ Միջերկրականի մէջ անոր յաջորդեց ծովակալ Սըր Քըմփթըն Տօմվիլ։

—Լոնտոնի մէջ լուր կու տան թէ վաճառական մը յանձն առած է ծովային թերթերու մասը հազար թէքէր մատակարարել Ուէսթ Ինտի գերմանական մը, յառաջիկայ եղանակին [illegible]։ Այդ ոտանաւորը Անգլիոյ թագաւորին ու թագուհիին մատուցուեցաւ՝ անոնց սենեկապետուհիին Միս Նոլիսի միջոցաւ։ Այս վերջինը սա պատասխանը հաղորդեց բանաստեղծ Լէոյին. — «Ձեր ղրկած ոտանաւորը մատուցի թագաւորին ու թագուհիին։ Վասն զի որ Նորին Վեհափառութիւնները կարելին պիտի ընեն արդիւնաւորելու թագուհիներու այդ ջանքերը»։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ծովային նախարարութեան ելմտական քարտուղար Պ. Ֆորսթէր յայտարարեց թէ ելմտական ներկայ տարուան մէջ 49 մարտանաւեր ծովը պիտի իջեցուին. իսկ յառաջիկայ տարեշրջանին ուրիշ 60 մարտանաւերու շինութիւնը պիտի սկսի։ Ասոր վրայ եթէ աւելցուին նոր ծրագրին մէջ նշանակուած 27 մարտանաւերը, յառաջիկայ տարին շինուելիք մարտանաւերուն թիւը պիտի ըլլայ 87։ Պ. Ֆորսթէր յարեց թէ մինչեւ հիմա հինգ ընդսուզուող շոգենաւեր շինուած են և թէ նախարարութիւնը մտադիր է շարունակել այդ կարգի նաւերու շինութիւնը։ Միջերկրականի նաւատորմին թիւը պիտի աւելնայ։ Անգլիոյ նաւատորմը օր մը պիտի տայ իր զօրութեան փորձերը։ Պ. Ֆորսթէր ըսաւ թէ ծովային նախարարութիւնը կարելին պիտի ընէ պատրաստուելու այն օրուան որ կը յուսայ թէ բնաւ պիտի չգայ, և որ ինչպէս ամէն ոք համոզուած է, վճռական ու տագնապալից պիտի ըլլայ, եթէ երբեք գայ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պօէրներուն կացութիւնը. — Անգլիացիներուն կորուստները. — Բարեյոյսի մէջ. — Ի նպաստ Պօէրներուն։

Բէթերսպուրկէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն Թայմզի թէ արեւելեան Թրանսվալի Պօէրները վհատած են և թէ խմբովին անձնատուր կ'ըլլան։

—Փետրուար 7ին Պրըգբերգի մէջ (Օռանժ) կատարուած ճակատամարտի մը մէջ Անգլիացիներուն կորուստն է 5 մեռեալ, 9 վիրաւոր և 6 անհետացած։

—Նաթալի մէջ Իմնըս գնդապետը, որ կամաւորներու խառն զօրագունդի մը կը հրամայէր, սպաննուեցաւ՝ Վրիհէտի մօտ կատարուած ընդհարումի մը մէջ։ Այդ միջոցին անգլիացի հողագործներ մեծ ալ վիրաւորուեցան։

—Լոնտոնէն կը հեռագրեն Բարեյոյսի գործակալութեան մը. — Բաղդատութիւն մը ընելով յունուարի ամսական ցուցակին մէջ նշանակուած անգլիական կորուստներուն և նոյն ժամուն օրական կորուստներուն համար պատերազմական նախարարութեան հրատարակած ցուցակներուն միջեւ, սա յայտնի կ'ըլլայ թէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը շատ հեռու է ճշգրիտ տեղեկութիւն մը տալէ Հարաւային Ափրիկէի մէջ բրիտանական բանակին կացութեան վրայ։ Ամսական ցուցակին մէջ իբրեւ սպաննուած, վիրաւոր, հիւանդութենէ մեռած և Անգլիա վերադարձուած՝ 119 սպայ և 3050 զինուոր նշանակուած են, մինչդեռ օրական կորուստներուն գումարը կ'ըլլայ 360 սպայ և 6655 զինուոր։

—Կրաֆ Ռէյնէթէն կը հեռագրեն. — Անգլիացիները, ամիս մը առաջ Պօէր մը ձերբակալեցին, որ ըսած էր թէ անունը Մորէյ է և Օռանժցի։ Այդ յայտարարութիւնը կասկածելի նկատուելով անգլիական իշխանութիւնները քննութեան ձեռնարկեցին և հաստատեցին թէ Մորէյ ըսուածը Բօք դատաւորն է, որ երկար ատեն առաջ Անգլիացիի մը սպանութեանը համար ամբաստանուած Ճանսի դատավարութեանը նախագահած էր Եոհաննէսպուրկի մէջ։ Բօք ըսաւ թէ ապստամբներ վերջերս Եւրոպայէն հոն ժամանած էր։ Ենտոսօլէթէն մէջ սպաննուած Բօք զօրավարին որդին է։

—Բարեյոյսի մէջ, հինգշաբթի օրը, գումարում մը ըրաւ Պօէր կիներու ու տղոց օգնութեան համար կազմուած յանձնաժողովը, Բարեյոյսի մէջ ցուցահանդէս մը կազմակերպելու նպատակով՝ Լա Հէյի միջազգային վճռաժողովին համար Ֆրանսայի մէջ ներկայացուած գաղափարական [illegible]։ Պետական Խորհուրդի անդամ Պ. Հէլպէթ յայտարարեց թէ այդ ցուցահանդէսին յաջողութիւնը հիմակուընէ ապահովուած է։ Յանձնաժողովը շնորհակալութիւն յայտնեց իրենց մասնակցութիւնը խոստացողներուն։ Ճեմոյ դիւան մը կազմուեցաւ։

—Պօէրներու անկախութեան համար կազմուած յանձնաժողովին հովանաւորութեանը տակ, մօտերս թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի։ Ներկայացումին պիտի պահուի «Ֆրանսա Թրանսվալի մէջ»։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Զինուորական պաշտօնը. — Պապին յոբելեանը. — Մաքսային սակագոյցը. — Հացին բուն խնդիրը։

Գերմանիոյ Ռայխստակը, անցեալ հինգշաբթի, ընդունեց Պ. Լիէնդմանի նոր կայացուցած առաջարկութիւնը, որով դաշնակցային կառավարութիւններէն կը խնդրուի որ համոզելով և կարգապահական ամէն միջոցներով թող չտրուի զինուորական պաշտօնեաներուն որ մենամարտին, վասն զի մենամարտը հակառակ է կրօնքին, բարոյականին և օրէնքներուն։

—Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Պարոն Ֆոն Լոէ զօրավարը Հռոմ պիտի երթայ, մարտ 3ին ներկայ գտնուելու Լեոն ԺԳ. Պապին յոբելեանին, և հաղորդելու Վիլհէլմ կայսեր մաղթանքները։

—Մաքսային սակագոյցի յանձնաժողովին չգոհացող երեսփոխաններ, անցեալ հինգշաբթի, ներկայ գտնուեցան նոյն յանձնաժողովի նիստին, ուր ներքին գործոց նախարար Պօզատովսքի կոմսը ըրաւ իր ծանօթ յայտարարութիւնը, նախապէս երկար առեւտրական տեղեկութիւններ հաղորդելէ ետքը։ Պօզատովսքի կոմսը ըսաւ թէ պիտի չկրնայ թող տալ որ իր հաղորդած այդ տեղեկութիւնները արձանագրութեան մէջ անցնին։ Կեդրոնի կուսակցութենէն Պ. Հայնէ յայտարարեց թէ հիմա առաջուընէ տարբեր կացութեան մը մէջ կը գտնուի, քանի որ Պօզատովսքի կոմսին յայտարարութիւններէն կ'երեւայ թէ գալին, փոքր երկրագործներու գլխաւոր արմտիքը պիտի զոհուի։ Ազատական-Համրադիրական կուսակցութենէն Պ. Միւլլէր Ֆոն Մայնինկէն ըսաւ թէ ուրախութեամբ կ'ընդունի ներքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնը. յարեց թէ Պօզատովսքի կոմսը կը նմանի բարձր սանդուխի մը վրայ գտնուող մարդու մը՝ որ չի կրնար վար իջնել։ Ֆոն Մայնինկէն յայտարարեց թէ կը յուսայ որ մաքսային սակագոյցերու ծրագիրը քիչ ատենէն ջուրը պիտի իյնայ. ըսաւ նաեւ թէ Պ. Հայնէ կեդրոնի կուսակցութենէն միակ անձն էր որ Պօզատովսքի կոմսին յայտարարութեանց հետեւանքովը ընդդիմադիրներուն կողմը յարած ըլլայ, բայց կը վախցուի որ վերջ վերջոյ կեդրոնի ամբողջ կուսակցութիւնը չանցնի՝ կառավարութեան ծրագրին և այդ կուսակցութեան միջեւ դրուած կամուրջէն։ Պ. Միւլլէր Ֆոն Մայնինկէն երկարօրէն պարզեց մաքսային նուազագոյն սակի անպատեհութիւնները. նաեւ ազդու կերպով դէմ խօսեցաւ գարի մաքսերուն յաւելման։ Յանձնաժողովին նիստը հետեւեալ օրուան թողուեցաւ՝ Ռայխստակը բացուած ըլլալուն համար։

—Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովը նիստ մաքսային յանձնաժողովին յղեց այն օրինագիծը որ կը վերաբերի՝ հանքերը պետութեան կողմէ գնուելու խնդրոյն։ Վիճաբանութեանց ատեն առեւտրական նախարար Պ. Մէօլլէր մանրամասնօրէն պաշտպանեց օրինագիծին նպատակը, և դիտել տուաւ որ կառավարութիւնը կ'ուզէ մինչեւ մէկ աստիճան ազդեցութիւն մը ունենալ՝ ածուխներու ամենավաճառ ընկերութեանց, մեծամեծ քաղաքներու ու նաւատորմին և թէ համբերութեան չհասնելուն համար։ Բոլոր ատենաբանները նպաստաւոր խօսեցան օրինագիծին նկատմամբ։

ԱՒՍՏՐԻԱ — ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Շաքարներու խնդիրը. — Ռէնէ արշիդուքս. — Խորհրդարանին մէջ կռիւներ։

Վիեննայէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Պրիւքսէլի շաքարներու համաժողովին աւստրիական գործական պատուիրակները, նոյն օրը Պրիւքսէլ ուղեւորած են։ Պատուիրակները նոր պայմանաժամ մը պիտի ուզեն համաժողովէն, ըսելով որ Հունգարիոյ առկային պատրաստ չէ Աւստրիոյ ընդունած միջնորդը ընելու։ Պրիւքսէլի իրազեկ շրջանակներուն մէջ ընդհանուր համոզում կը տիրէ թէ համաժողովին յաջողութիւնը ապահովուած չէ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ աւստրիա-հունգարական պատուիրակներուն ղեկավարած յառաջ զումը պիտի տրուի։ Վիեննայէն կը հեռագրեն Քէօլնիշէ Զայթունկի թէ, հինգշաբթի օր, Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացեր է՝ ջնջելու արտածուած շաքարներու տրուած նպաստը։

—Ֆրանց Ճոզէֆ կայսրը, հինգշաբթի իրիկուն, Հոֆպուրկի պալատան մէջ նախագահեց ընտանեկան սեղանի մը՝ որ տրուեցաւ Լորէնի Ռէնէ արշիդուքսին և Մարիա արշիդքուհիին ոսկէ հարսանիքին՝ այսինքն անոնց ամուսնութեան յիսնամեակին տարեդարձին առթիւ։ Գրեթէ բոլոր արշիդուքսերը ու արշիդքուհիները ներկայ էին այդ հանդիսութեան։ Ֆրանց-Ճոզէֆ կայսրը, իբրեւ պետ կայսերական ընտանիքին, բաժակաճառ մը արտասանեց՝ հաշտելով այդ ոսկէ հարսանիքը, որ առաջինն է Հապսպուրկ-Լորէնի ընտանիքին մէջ։ Կայսրը յիշեց արշիդուքսին մատուցած ծառայութիւնները, քաղաքականութեան, բանակին, արուեստներու և գիտութեանց մէջ. նաեւ արշիդքուհիին բարեգործութիւնները։ Կայսրը եզրակացուց՝ հաստատելով ընտանիքին և ժողովրդին անխախտելի կապը։ Վիեննան տօնական տեսքով մը, դրօշներով ու լապտերներով զարդարուած էր։

—Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, հինգշաբթի օրը, վիճաբանութիւն կատարուած ատեն երեսփոխան Պ. Կէնէր քիչ մը չափաւոր լեզուով նորէն պաշտպանեց Չեխերուն բոլոր բողոքները՝ նախարարութեան դէմ, և յայտարարեց թէ իր կուսակցութիւնը անողոքելի ընդդիմադրութիւն մը պիտի ընէ մինչեւ որ դահլիճ մը ձեռք բերէ, լեզուի հրամանագիրներու խնդրին համար։ Համագերման կուսակցութենէն Պ. Պըրէօրէր յայտարարեց թէ պատրաստ է ոչ միայն Հունգարիոյ քաղաքական, տնտեսական ու զինուորական անկախութիւնը ճանչնալ, այլ անոր յանձնել Կալիցիան, Պուքովինը և Տալմաչիան։ Այդ կերպով, յարեց ատենախօսը, Աւստրիա պիտի կրնայ Գերմանիոյ հետ աւելի դիւրաւ կնքել մաքսային միութիւն մը, համաձայն իր բնական շահերուն։ Վիճաբանութեան միջոցին կռիւ մը ծագեցաւ համագերման կուսակցութեան պետ Պ. Շէօներէրի և կղերական երեսփոխան Պ. Հակէնհօֆէրի միջեւ։ Այս վերջինը սա խօսքը ուղղեց Պ. Շէօներէրի. — «Նախ ձեր զինակցութենէն սրբագրեցէք և յետոյ զիս ընդմիջել փորձեցէք, ամէն մարդ գիտէ թէ մէկը զինուոր է»։ Պ. Շէօներէր ու համախոհները հարձակելով յարձակեցան Պ. Հակէնհօֆէրի վրայ, խօսքը ետ առնել տալու համար։ Չեխերը ու Սլովէնները աւելի շփոթութիւն մղելու և սկսան երգել։ Կացութիւնը բաւական ծանրացած էր և մեծ կռիւ մը կը վախցուէր, բայց Բրէյթըն Ֆէլս արքան միջամտելով համոզեց Պ. Հակէնհօֆէրը յայտարարելու թէ Պ. Շէօներէր ըսած ըլլալով որ ատկէ ի վեր ճաշած չէ, ետ կ'առնէ իր խօսքերը։ Պ. Հակէնհօֆէր համակերպեցաւ, որով անդորրութիւնը վերահաստատուեցաւ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուս լրագրի մը կարծիքը — Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ. — Անդրսիպերեան երկաթուղին եւ Ռուսիոյ քաղաքական ծրագիրները։

Ռուսական սանկտոն լրագիր մը հետեւեալ յօդուածը հրատարակած է անգլիաճափոնական դաշնակցութեան վրայ. — Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, Անգլիոյ և Ճափոնի միջեւ կնքուեցաւ երկնակ դաշնակցութիւն մը, որ նպատակ ունի պաշտպանել Չինու և Քորէայի անկախութիւնը և ամբողջութիւնը, որուն քաղաքական ամէնէն մեծ լուրն է տարիս։ Անգլիաճափոնական դաշնագրութեան պաշտօնը, որ Բեդրսպուրկի ճափոնական դեսպանին կողմէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին հաղորդուած է, արդէն իսկ մանրամասնուած է Լոնտոնէն ստացուած հեռագիրներուն մէջ։ Հեռագրական լուրերը մօտաւոր գաղափար մը կու տան թէ այս դաշնագրութիւնը ի՛նչ տպաւորութիւն առաջ բերած է անգլիական հանրային կարծիքին ու այն մեկնութեանց վրայ, որոնք տրուեցան հին և նոր աշխարհի մամուլին մէջ։ Գալով Ռուսիոյ հանրային կարծիքին, մեզ այնպէս կը թուի թէ առարկայ տեղեկու բան մըն է ամէն անոնց համար՝ որոնք անկողմնակալ կերպով հետեւած են դէպքերու ընթացքին և լաւ թափանցած են Ռուսիոյ քաղաքականութեան՝ Ծ. Արեւելքի մէջ, չինաճափոնական պատերազմէն ի վեր։ Արդարեւ Չինու և Քորէայի անկախութեան և հողային ամբողջութեան սկզբունքները Ռուսիոյ կողմէ իբր հիմ կը յայտարարուին Ծայրագոյն Արեւելքի իր քաղաքականութեան։ Նմանապէս, ընդհանուր խաղաղութիւնը և իրաց արդի վիճակին պահպանումը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, Ռուսիոյ մասնաւոր հոգածութեան առարկան եղած են միշտ, հաղթանակութիւն մը, որուն փրկարար ազդեցութիւնը, մէկէ աւելի անգամ զգացուեցաւ թէ՛ Քորէայի և թէ՛ Չինու մէջ, որոնք մեծապէս ցնցուեցան քաղաքական վերջին դէպքերէն։ Ու եթէ հիմա, շնորհիւ կնքուած հնգամեայ դաշնագրութեան, Անգլիա և Ճափոն այդ սկզբունքներուն պաշտպանողները կը կոչեն ինքզինքնին, Լոնտոնի և Թոքիոյի դահլիճներուն մերձեցումը ոչ մէկ փոփոխութիւն առաջ պիտի բերէ Ռուսիոյ հետեւած քաղաքականութեան մէջ՝ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ 1900 և 1901ին Չինու մէջ պատահած խառնակչութիւններն ալ, որոնք յանկարծակի բերած էին տէրութիւնները, պատճառ չեղան Ռուսիոյ՝ իր քաղաքականութիւնը փոխելու։ Ո՛չ վաղանցիկ ու պատահական իրողութիւններ և ո՛չ ալ դիւանագիտական կարգադրութիւններ չեն կրնար ուղղութիւն տալ ռուսական քաղաքականութեան, որուն սկզբունքները հիմնուած են Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ունեցած իր քաղաքակրթիչ դերին և աշխարհագրական դիրքին վրայ։ Ռուսիա իր յանձնէն զատ է ձեռք բերուած յաղթութեանց և ներքնական այն ռազմական ուժերուն մէջ, որոնք այնքան փայլուն կերպով ցոյց տուին իրենց պայծառութիւնը, համբերատարութիւնը վերահաստատելով [illegible] մէջ։ Մանջուրիոյ, Մոնկոլիոյ, չինական Թուրքեստանի մէջ ունեցած Ռուսիոյ շահերը պաշտպանուած են բոլորովին անկախաբար այն դիւանագիտական կարգադրութիւններէն, որոնք կրնան կնքուիլ մրցակից տէրութեանց միջեւ։ Ահա՛ ի՛նչու համար, Ռուսիոյ մէջ մեծ հանդարտութեամբ կ'ընդունուին այդպիսի կարգադրութեանց լուրերը։ Ո՛չ անգլիագերման համաձայնութիւնը Չինու նկատմամբ և ոչ ալ երկու տարի է ի վեր շրջող զրոյցները անգլիաամերիկեան դաշնակցութեան մը մասին, ամենափոքր ազդեցութիւն մը գործած են ռուսական գործերուն զարգացման վրայ՝ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ռուսիոյ հանրային կարծիքը նոյնքան պաղարիւնութեամբ կը դիտէ Անգլիաճափոնական նոր դաշնակցութեան կնքումը։ Քորէայի և Չինու անկախութեան ու հողային ամբողջութեան սկզբունքն է որ կ'ուզուի գործադրել այդ դաշնագրութեան միջոցով, և Անգլիա ու Ճափոն յանձն առած են իրենք իսկ յարգել այդ սկզբունքը, բան մը որուն կը բաղձար արդէն Ռուսիա։ Անգլիաճափոնական դաշնակցութիւնը մեծ տպաւորութիւն մ' առաջ բերաւ Եւրոպայի մէջ, ուր այլազան մեկնութիւններ կ'ստանայ։ Ռուսիոյ համար, որ 1895ին քաջաբար պաշտպանեց Չինը, 1896ին ապահովեց Քորէայի անկախութիւնը և 1900 1901ին Մանջուրիան պաշտպանեց, ներկայ դաշնակցութիւնը կը ներկայացնէ մէկը այն դիւանագիտական կարգադրութիւններէն, որոնք յաճախակի են, այն ատենէն ի վեր, երբ Ծայրագոյն Արեւելքը կեդրոն եղած է միջազգային քաղաքականութեան, Ծայրագոյն Արեւելքի երկիրներու անկախութիւնը և ռուսական ուրիշ շահեր կատարելապէս պաշտպանուած են անդրսիպերեան մեծ երկաթուղիին շինութեամբ, որուն շնորհիւ պիտի կրնանք ի հարկին մեր զօրութիւնը աւելցնել Խաղաղականի եզերքներուն վրայ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ճորճ Ուաշինկթընի տարեդարձը. — Պէրլինի ամերիկեան դեսպանը. — Գերմանիա ու Մ. Նահանգները. — Երկաթուղիներու աշխարհ. — Քուպա. — Ծերակոյտին մէջ։

Անցեալ ուրբաթ Ճորճ Ուաշինկթընի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Պէրլինի ամերիկեան դեսպան Պ. Ուայթ նշանաւոր ճառ մը արտասանեց՝ ամերիկեան գաղթականութեան շնորհաւորութիւնները ընդունած պահուն։ Դեսպանը ըսաւ թէ գերման կառավարութեան ընթացքը Մ. Նահանգներուն հանդէպ, մանաւանդ սպանիաամերիկեան պատերազմին ատեն, միշտ խիստ լաւ եղած է, և թէ Պէրլինի մէջ միշտ հասկցած ու գնահատած են Մ. Նահանգաց կառավարութեան կարծիքը ու դատումները։ Դեսպանը յետոյ խօսելով Հայնրիխ իշխանին՝ Ուաշինկթընի և ամերիկեան ուրիշ քաղաքներ կատարելիք ուղեւորութեանը վրայ, ըսաւ թէ այդ ուղեւորութիւնը թէեւ անմիջական նպատակ չունի քաղաքական խնդիրներու կարգադրութիւնը, սակայն անոր արդիւնքը պիտի ըլլայ աւելի ամրապնդել երկու ազգերուն միջեւ եղած բարեկամ յարաբերութիւնները և այդ կերպով պատրաստել քաղաքական համաձայնութիւն մը։

—Նիւ-Եորքի Սենդրոնին մէջ խուճապ մը առաջ բերաւ նախագահ Պ. Ռուզվէլթի այն անսպասելի նախաձեռնութիւնը, որով հրաւիրեց դատական նախարարութիւնը քննել վաւերականութիւնը, Կրէթ Նորթըրնի և Նորթըրն Բասիֆիքի կողմէ կազմուած սինտիքային, Շէրմանի օրէնքին հակառակ կազմուած սինտիքաներուն դէմ։ Այդ լուրին վրայ նոյն հաստատութեանց բոլոր թուղթերու գիները ինկան, նկատողութեան առնելով սինտիքային դէմ բացուելիք դատը Շէրմանի օրէնքին արդիւնաւորութիւնը փորձելու համար, վասն զի այդ օրէնքը եթէ թերի նկատուի, նախագահը Խորհրդարանին պիտի դիմէ զայն փոխել տալու համար։ Նախագահ Պ. Ռուզվէլթի միջամտութիւնը, գործին մէջ շահ ունեցող սեղանաւորական զօրաւոր խմբերու ազդեցութեանը հակառակ, մեծ տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ գործի միջավայրերուն մէջ։

—Նիւ-Եորքի մէջ, հինգշաբթի օրը, երկու հազար հոգինոց միթինկ մը գումարուեցաւ՝ բողոքելու Քուպայի մէջ մաքսային փոխադարձ սակագոյցերուն կիրառման յառաջադրուած դէմ։ Նաեւ պահանջելու ամերիկեան Խորհրդարանէն, այժմ ալ նախագահին՝ Քուպայի արուեստից գոհացումներուն մասին անոր ըրած լսումներուն։ Այդ գումարումին կը նախագահէր Մատրիտի ամերիկեան նախկին դեսպան Ուտֆորտ զօրավարը, որ Հաւանայի առեւտրական սենեկին մէկ հեռագիրը կարդաց ծանուցանող թէ, փութով եթէ դարմաններ չըլլան, կրնայ ըլլալ որ աննախընթաց կացութիւն մը առաջ գայ։

—Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ ծերակուտական Պ. Մաք Լաուրին (սաուխօսօ) պատայ ծերակուտական Պ. Թիլմանի երեսին։ Այս վերջինը նստած տեղէն ելլելով յարձակեցաւ Պ. Մաք Լաուրինի վրայ և զայն ապտակեց. սակայն ալ փոխադարձաբար ապտակուեցաւ։ Քանի մը ծերակուտականներ շատ դժուարութեամբ իրարմէ զատեցին երկու կռուողները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նաւատորմ. — Ելմտացոյցին վրայ յաւելում։

Ռուս կառավարութիւնը որոշեց Նաւատորմին ելմտացոյցին վրայ 15 միլիոն ռուբլի յաւելում մը ընել՝ նոր մարտանաւերու շինութիւնները աւելի փութով առաջ տանելու նպատակով։ Այդ գումարին մեծ մասը յատկացուած է նոր զրահաւորներու յառաջացման պատրաստութեան և ուսումնասիրութեանց։ Այդ բոլոր մարտանաւերը ռուսական նաւաշինարաններու մէջ պիտի շինուին։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ՝ Օսմ. փոփոխեալ պարտք բուն (տէր ֆոնվէրդի) թիւ 37 կտրօններուն վրայ 1902 մար. 1)14էն սկսեալ պիտի վճարուի հարիւրին կէս տոկոս։ Այս տոկոսին վճարումը տեղի պիտի ունենայ մինչեւ 1902 ապրիլ 1)14. կտրօնին վրայ նշանակուած քաղաքներուն մէջ։ Այս պայմանաժամը անցնելէն ետքը տոկոս պիտի վճարուի միայն Կ. Պոլսոյ մէջ։

Կ. Պոլիս 1902 Փետր. 9)22 2—6

* * *

ԱԶԴ. — Ամերիկեան որթատունկեր ստանալ փափաքող անձերը պարտին մինչեւ 1902 փետրուարի վերջը (Հ. Տ.) դիմել Գըզըլ Թօփրաքի և Էրէնքէօյի միջեւ գտնուող պատուաստի վարժարանին տնօրէն Պ. Էբերլէնի։ Այս տարի եւս որթատունկերը նախորդ տարիներու նման ձրիաբար պիտի տրուին մինչեւ 5000 հատ։ Հետեւաբար պէտք է անմիջապէս դիմել որոշուած տեղը. որովհետեւ փետրուարը անցնելէն ետքը ոչ մէկ խնդիր պիտի չընդունուի։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

29)11 փետր. 1902 8—8

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Մուսուլի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին դատախազ Ճիւզին Նախագահ անուանուեցաւ Պիթլիսի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Էմին էֆ., որուն յաջորդեց Տիարպէքիրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախկին օգնական Ֆէյզուլլահ էֆ.։

—Միտիլինի նոտը անուանուեցաւ Եէմէնի նախորդ նոտը Մեհմէտ Աթիֆ էֆ.։ Ատանայի նահանգին Հալէպի դատաւորին նոտը անուանուեցաւ Ղօզան Տաղի նախորդ նոտը Ալի Րիզա էֆ.։ Խարբերդ նահանգին Օրֆայի դատաւորին նոտը անուանուեցաւ Պուլանըքի նախկին նոտը Մեհմէտ Ճէլալէտտին էֆ.։ Այտընի նահանգին Նիգ դատաւորին նոտը անուանուեցաւ Ուլուպուրլուի նախկին նոտը Ահմէտ Րաշիտ էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Թրիփոլիի արհեստագիտական դպրոցին հրամանատար Ահմէտ փաշայի և Մէճլիսի Թէֆթիշի Շէրիէի անդամ Եուսուֆ Սըտքը էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Էվգաֆի Մուֆէթթիշ Ահմէտ Նաչիֆ էֆ.ի և Պէյրութի նահանգին կեդրոնական նոտը Մեհմէտ Թալաթ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Տրապիզոնի ու Գաստեմունիի նահանգներուն դատական քննիչ Ֆէյզուլլահ էֆ.ի։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ. — Եղեռնադատ ատեանը նորէն տասը օր պայմանաժամ տուած է իբրեւ խռովարար ամբաստանուած փախստական Թողլեճալը Զէքի և Ֆիլիպպէլի Հասան Րիզայի՝ նոյն դատարանին ներկայանալու համար։ Հակառակ պարագային, օրէնքին իբրեւ անսաստող պիտի նկատուին, ի բացակայութեան պիտի դատուին, և քաղաքային իրաւունքներէն պիտի զրկուին և ստացուածքներէն պիտի զրկուին։

ՀԱՑԸ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԱԼԻՒՐՆԵՐԸ. — Քաղաքապետական պաշտօնատար, երէկ, ծանուցին նպարավաճառներուն թէ հացը բրուտն գինէն՝ այսինքն երեսուն հինգ փարայէն աւելի պէտք չէ ծախեն, և թէ անսաստողները պիտի պատժուին։

—Հացի գինը հինգ փարա զեղչելու կամ բարձրացնելու համար մինչեւ հիմա հարկ էր որ ալիւրի գինը իւրաքանչիւր պարկին առնուազն զրուշի տարբերութիւն մը կէս դէպի վար կամ դէպի վեր։ Ժամանակին այդ տարբերութիւնը սահմանուած էր փուռնապաններուն՝ շէնքի վարձքին, վառելափայտին և ուրիշ անհրաժեշտ ծախքերուն համար։ Արդ, վերջերս այդ տարբերութիւնը չափազանց նկատուելով, հացերը տեղական ալիւրէ պատրաստելու աչալուրջը տրուելուն առթիւ, հարկ դատուեցաւ որ հացի գնոյն բարձրանալու կամ իջնելու չափը հարկիւր օրական վեց զրուշ ըլլայ։ Փուռնապանները քիչ գտան այդ որոշումը, որով ձեռնհաս պաշտօնատարները բանակցութիւն կատարելով յարմար դատուեցաւ տարբերութեան նոր սակ մը սահմանել։ Պետական Խորհուրդին մէջ, եղարքսաւական պաշտօնեայի մը համաձայն, այդ մասին յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որուն կը մասնակցին նաեւ Սպասարկութ Դիւանէն, ծովային նախարարութենէն, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն և քաղաքապետութենէն նշանակուած պատուիրակներ։

—Ասլֆ օրն ալ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ շատ գործ եղաւ տեղական ալիւրներու համար։ Ջաղացպաններ չկրցան գործածել իրենց յանձնառութիւնները, վասն զի մեծ քանակութեամբ ցորեն տալու պատրաստ են։ Կոլուզ և խառն ցորենի համար թէեւ շատ գործ չըլլար, սակայն քանի մը օր վերջը, երբ վաճառողներուն իբրեւ պահեստ վար դրուած ցորեններն ալ սպառին, անոնց վրայ ալ գործառնութիւնները պիտի վերսկսին։ Գիւղայի սպիտակ ցորենը, ապսի օրը, 10էն 10 մէկ քառորդ զրուշ ծախուեցաւ և կարմիր ցորենն ալ 33էն 33 ուկէս փարա։ Աղբանք բերելու համար պէտք եղածին չափ շոգենաւ չկայ, որով յանձնարարները դժուարութեամբ կը վարուին։ Ասյֆ օրը Կ. Պոլիս բերուեցան Վարնայէն 1000 պարկ ալիւր, Ինէպոլուէն ու Սամսոնէն 1200 և Էնկիւրիէն 200, որոնց իւրաքանչիւր պարկը ծախուեցաւ 60 զրուշի։

—Ռուսական լրագիր մը կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ արմտիքի հրապարակը աւելի կանոնաւորելու համար հարկ է որ Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութիւնը՝ փոխադրութեան ծախքերը և ջաղացքաններն ալ տալու գինը զեղչէ։

—Եւրոպական հրապարակներու վրայ արմտիքներուն գիները ինկած են։

ՄԻՍԻ ԳԻՆԸ. — Սապահ կը խնդրէ կայս. կառավարութենէն որ հացին համար եղածին պէս միսի գիներուն նկատմամբ ալ կարգադրութիւն մը ըլլայ, որպէս զի մսավաճառները՝ իրենց քմահաճոյքին համաձայն՝ գիները չբարձրացնեն առանց բաւական պատճառի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Էօչլուէն կը հեռագրեն թէ, երկուշաբթի գիշեր ժամ 1ին, Երզնկայի մէջ, արեւելքէն արեւմուտք երկու անգամ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են, առանց վնասներու հետեւանք մը ունենալու։

ԱՊԻՏԻՆ ՓԱՇԱ. — Արշիփեղագոսի կղզիներու նահանգին կուսակալ Ապիտին փուշ ու քննական պտոյտի համար Միտիլէ կը գտնուէր, երեքշաբթի օրը ճամբայ ելեր է դէպ ի Նահանգին կեդրոնը՝ Հռոդոս։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ. —Իրաւաբանական այն ատեանը որ կազմուած էր վճռելու թէ հա՞րկ է Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահի ընտրութեան տրամադրութիւնները փոխել թէ ոչ, իր որոշումը հաղորդեց։ Իրաւաբանական ատեանը հիմնուելով այն իրողութեան վրայ թէ Եւրոպայի մէջ օսմ. արժէթղթերուն հիմնական բաժանումը այնքան մեծ փոփոխութիւն մը չէ կրած, որպէս զի պահպանել իրաց նախկին կացութիւնը՝ այսինքն թէ անգլիական ու ֆրանսական պատուիրակները փոխն ի փոխ պիտի վարեն վարչական Խորհուրդին նախագահութիւնը։ Անգլիական պատուիրակը կը ներկայացնէ նաեւ հոլանտական արժէթղթերը։ Իրաւաբանական ատեանը սապէս կազմուած էր.—Պ. Հայնըրոլ՝ գերմանացի, Պ. Ժիւլ Ռոզ՝ ֆրանսացի և Պ. Ասոր՝ զուիցերիացի։

—Հանրային Պարտքի վարչութիւնը, ասէ օրը, Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղիներու միացման գիծերու Ընկերութեան յանձնեց 19,000 օսմ. ոսկի՝ տարեկան 1901ի երաշխաւորութեան գումարին, որ է 55,000 ոսկի։

ԿԻՊՐՈՍԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒԹԻՒՆԸ. —Աղեքսանդրիոյ յունական Պատրիարքութեան ներկայացուցիչը հրաման ստացաւ չընդունել Կ. Պոլսոյ և Երուսաղէմի Պատրիարքներուն այն կարծիքը թէ Կիպրոսի արքեպիսկոպոսին ընտրութիւնը Կ. Պոլսոյ մէջ կատարուի։ Աղեքսանդրիոյ Ցունաց Պատրիարքը կ'ուզէ որ այդ ընտրութիւնը Կիպրոսի մէջ տեղի ունենայ։

ԹԱՆԹԱՅԻ մէջ, երեքշաբթի, ժանտախտէ երեք դէպքեր պատահեցան, որոնց երկուքը մահացան։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ նաւահանգիստին կայս. գաժնէր անուանեալ Բալեան Գաբիր էֆ., պահելով հանդերձ անզլոյն տրքուն կոլլաներուն անօրէնի պաշտօնը։

—Ժուռնալ դը Սալոնիք անդամական կերպով գաղթման գաղափարակցութեան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց վերցնել Պաղտատէն մեկնող ուղեւորներու և շոգենաւերու համար որոշուած քարանթինան։ Նաեւ Պաղտատէն մեկնելէ առաջ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, այսօր, կէսօրէն երկու ժամ առաջ, Ֆէներիի պուլկարական եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան՝ նախագահութեամբ Ս. Էկզարքին որ շրջապատուած էր բազմաթիւ եկեղեցականներէ։ Ներկայ էին նաեւ պուլկարական գործակատարը՝ իր բոլոր պաշտօնեաներով, Էկզարքարանի պաշտօնեաները և պուլկար երեւելիները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պարոն ֆոն Վանկէնհայմ որ ձմեռուանց բացակայ կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԷՐԹՕՂՐՈՒԼԻ ԴԱՄԲԱՐԱՆԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Սէօյիւտ գաւառակին մէջ Էրթողրուլ Ղազիի դամբարանը նորոգուի, աւելի ընդարձակուի և մինչ բոլ ըլլայ այցելողներուն։ Այդ դամբարանին շուրջը գտնուած քանի մը այգիներ ու պարտէզներ գնուելով նորէն շէնքեր պիտի կառուցուին։

ԵՊԱՐՔԱՅԻԱԿԱՆ հրամանագիր մը ծանոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ զինուորական սպառազինման յատկացուած գումարները, ուրիշ որ և է նպատակի չգործածուին, և թէ հակառակը վարուողները խիստ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

«ՄԷՍՈՒՏԻԷ» զրահաւորին թնդանօթները, որոնք Անգլիոյ Մաքսիմ գործարանին յանձնարարուած էին, բայց հարաւային Ափրիկէի պատերազմին պատճառաւ անոնց շինութիւնը յապաղած էր, այս անգամ, շինութիւնները աւարտած ըլլալով Ճէնովա զրկուեցան ու զետեղուեցան Մէսուտիէ զրահաւորին մէջ որ, այդ թնդանօթներուն փորձերը կատարուելէն ետքը, Պոլսոյ Նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։

ԲԱՐԱՖԻ ՏՈՒՐՔ.—Ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ կառավարական պաշտօնատուներու պիտոյք մատակարարող երեւելի կողմէ բերուած ապրանքներու «քօնֆէսիոնները» այդ վերջինս անունին ուղղուած ըլլալով քարափի Ընկերութիւնը տուրք կը պահանջէ անոնցմէ, որով վէճեր կը ծագին, որոշեց թէ ասկէ վերջը այդ «քօնֆէսիոն»ները պէտք է կառավարական պաշտօնատուներու անունին ուղղուած ըլլան. իսկ հակառակ պարագային մատակարարները վճարեն քարափի տուրքը։

ՁԵՂՉ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ.—Դատական նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, արտօնեց Էրզրումի վերաքննիչ ատեանին ընդհ. դատախազը, դատաստանի ենթարկել Խնուս գաւառակին նախկին ու նախնական դատարանին նախագահ Հիւսէին Նուրի էֆ.ն՝ ապօրէն ձերբակալութիւններ կատարած ըլլալուն համար։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ Վարտար գետին ջուրերը մէկուկէս մեթր բարձրացեր են։ Ջուրերը տարեր առեր են երկաթէ նորաշէն կամուրջին փայտէ մասերը։ Օդերու գէշութեան հետեւանքով այդ կամուրջին շինութիւնները ընդհատուեր են։ Այդ կամուրջին յանձնառուին քարահանքին մէջ խոշոր քար մը վար իյնալով, գործաւոր մը մեռեր և ուրիշ մըն ալ վիրաւորուեր է։

ԳՈՆԵԱՅԷՆ կը գրեն թէ օդերը մէկ քանի օրէ ի վեր լաւ երթալէ ետքը, անցեալ հինգշաբթի, յանկարծ սաստիկ ցուրտ մը սկսեր և շրջակայ լեռներն ալ ձիւն տեղացեր է։ Երկրագործները, օդերու լաւ վիճակէն օգտուելով, գարնանային վարուցանը կատարած էին։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ.—Իգտամի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.—Ս. ղուլը Չէլէպի կողմը Քէօփրիւլի խանին 29 թիւ սենեակը հաստատուած Գաւառեցի Սարգիս Իլճեան, Միջնաշխի Զուգուր խանը 19 թիւ սենեակը բնակող Գոնեայի վաճառականներէն Իսմայիլ Հաքքը էֆ.ի անունով ելած 21,000 օթս բուրդը փոխանակ պահելու, անոնց այդ վաճառականէն գնուածներուն գրաւականը, ծախեր և արժէքը՝ 3,700 ոսկի գրպանելով բնականաբար անյայտացած էր։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ այդ Սարգիսը։

ՍՕՖԻԱՅԻ մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէվ, Սոպրանիէի ընտրութիւններէն ետքը, Բուգերսպուրկ պիտի երթայ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նախկին կուսակալ Հալիմ պէյի ամսական 3,300 դրշ. յատկացուեցաւ, իբրեւ անպաշտօն վճռելի թոշակ։

ՊՈԼՍՈՅ Շահզադէ Պաշի թաղին ոստիկանութեան պահականոցին երկրորդ կարգի գօմիսէրներէն Թէվֆիք էֆ. առաջին կարգի գօմիսէրութեան բարձրացաւ՝ իր բարւոք ծառայութեանցը համար։

ՌՈՒՍՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Ռուսական շոգենաւով, երէկ, Պաթումէն ու Կովկասէն հարիւր տասնըվեց ռուս ուխտաւորներ Կ. Պոլիս եկան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի պատրաստէ մէկ տարուան մէջ տրուած մենաշնորհներու և հնարիչի արտօնագիրներու վիճակագրութիւնը որ կայս. պալատ պիտի մատուցուի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը ամէն կողմ ղրկեց տպագրել օրինակները մաքսային նոր սակագիծերուն, որոնք յառաջիկայ մարտէն պիտի գործադրուին։

—Մաքսային վերատեսչութեան կողմէ գնուելիք շոգենաւակները, ծովեզերներու աւելի հսկողութիւն կատարելու համար, ժամ 12ական մղոն արագութիւն պիտի ունենան, ինչպէս նաև ելեկտրական լուսարձակներ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ցունաց պատրիարքական փոխանորդը, երէկ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ռուսիոյ դեսպանին հետ։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին Իսատ վարժարանին երկրագործութեան դասերը պիտի յանձնուին նահանգին երկրագործական քննիչ Զ.-քարեան էֆ.ի։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 45,502,099 դրուշի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարչութեան որոշմամբ, օրէնքին տրամադրութեանց պիտի ենթարկուի Մինթէշ անուն մարդ մը, առանց արտօնութեան բժշկութիւն ընելուն համար։ Ասոր դեղագիրը պատրաստող դեղագործ Ավրամ Եսուէփ ալ հինգ օսմ. ոսկիի տուգանքի դատապարտուած է։

—Պոլսոյ մէջ դեղագործ Բոնաէլոգի Ֆուլբերտոս, առանց դեղագիրի, զանազան դեղեր պատրաստելուն համար մէկ ոսկիի տուգանքի դատապարտուեցաւ։

ՕՏԵՍԱՅԷՆ չորեք օրուան թուականով կը գրեն թէ հիւսիսային սաստիկ հով մը մինչ կ'ալեկոծէ Սեւ ծովը։ Շոգենաւերը չեն կրնար մեկնիլ Օտեսայի նաւահանգիստէն։ Քանի մը նաւերու համար կը վախցուի թէ ընկղմած ըլլան։

ԷՏԻՐՆԷ ԳԱՊՈՒԻ կողմը Շէֆիգա անուն կին մը՝ տասնըհինգ տարեկան՝ անձնասպանութեան փորձ ըրած ինքզինքը թունաւորելով։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութիւն կատարեց։ Շէֆիգա խօսելու անկարող է և կեանքը վտանգի մէջ։ Շարժառիթին համար կ'ըսուի թէ Շէֆիգա իր հօրեղբօր միւէզզին Ահմէտ էֆ.ի որդւոյն զգեծուելով վերջ տալ ուզեր է իր կեանքին։

ՃԻՊԱԼԻԻ Էովվելիքէն, երէկ, հինգ ամսուան մանչ տղու մը դիակը գտնուեցաւ։

ՍԻՒԻՋԻ լերանքէն, տարի մը առաջ, Թըգարաբ շոգենաւ մը անցած ատեն, ուղեւորներէն մէկը իր գողցած 7000 ոսկին պարկի մը մէջ դրած ու ջուրը նետած էր, որ մը զայն առնելու յոյսով, բայց ոստիկանութիւնը իմանալով ձերբակալեց այդ անձը։ Ջերմանքին մէջ աշխատող գործաւորներ, վերջերս, գտան 7000 ոսկի պարունակող այդ պարկը։

Պ. ՍԱԼԱՅԻ Տարեկան Պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ այս գիշեր, Օսքան Թատրոնի սրահին մէջ, որ ամէն տարի Պոլսոյ պարահանդէսներու գիշերներէն բոլորովին տարբեր երեւոյթ մը կ'առնէ։ Առատ լոյս, ընտիր նուագածութիւն, և երեւելի դիմակաւորներու մեծ բազմութիւն։ Պ. Սալա ինք անձամբ կը հսկէ պարահանդէսին կանոնաւորութեանց վրայ, հանդիսականները ամէն կերպով գոհ ձգելու համար։ Պարասէրներուն համար հաճելի ժամանց մը կ'ընծայէ այս գիշերուան Պարահանդէսը, որ հին համբաւ մը ունի և ամէն տարի կը տրուի կանոնաւորապէս։

SANTAL MIDY

Անոնք որ ամէն ծախուած Սանթալ միթեներ կը գործածեն, որոնց մէջ վնասակար խմորութիւններ խառնուած են, երիկամունքի հիւանդութիւններէ կը տառապին։ Իւրաքանչիւր քափսիւլի վրայ գտնուած Միտի անունը կ'երաշխաւորէ խմորութեան զուտ ըլլալը, որ 48 ժամուան մէջ կը բուժէ երիտասարդներու կարգ մը հիւանդութիւններ։

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

25րդ վիճակահանութիւն 3 % տոկոսաւոր պարտաթուղթերու

15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1902

358,661 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 Թիւերը 1000 Ֆրանք շահած են

12,529	77,499	142,946	221,152	287,736
19,818	79,266	148,237	252,064	290,429
33,204	83,488	177,225	260,171	337,724
38,500	93,622	184,666	268,121	364,268
75,047	98,199	218,467	284,232	376,609

Պարգեւներու վճարումը պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ 1էն, 1902։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ ԱՆՁԵՂՋ

ԳԱՀԻՐԷ	Կեդրոնատեղի
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ	Քրէտի Լիոնէ
ԵՒՐՈՊԱ	(Բարիզի վրայ քաշուած օրուան փոխանակագրով)
Կ. ՊՈԼԻՍ	Քրէտի Լիոնէ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 1890 4% Օսմանեան փոխառութեան պարտաթուղթերը ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ իրենց պայմանաժամը 1896 մարտին աւարտող նոյն թուղթերուն թիւ 12 կտրոնները եթէ մինչեւ փետր. 28/ մարտ 13 չներկայացուին գանձելու, չնչուած պիտի համարուին 8—8

ԱԶԴ.— Սկսնակ գրաչար մը պէտք կայ։ Դիմել «Արեւելք»ի Տպարանը։

Ազգային Լուրեր

[illegible] Յանձնաժողովը, երէկ, բացառիկ նիստ մը ըրաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Ներկայ էին չորս անդամներ, որոնք ընդհանուր խորհրդակցութիւններ կատարեցին գաւառական որբանոցներու վիճակին ու արդիւնաւորութեան կազմակերպութեան վրայ։ Մասնաւորապէս նկատողութեան առնուեցաւ Խառն Ժողովի առած որոշումը, Յանձնաժողովի վերակազմութեան մասին։

—Խառն Ժողովի վերջին նիստին մէջ պիտի կատարուի Կիլիկիոյ կաթողիկոսական նորոգ ընտրութեան վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող պատուիրակին ընտրութիւնը։ Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը բանաւոր պատճառներով չընդունելուն համար այդ պաշտօնը, ժողովրդեան կայ գործադիր պատուիրակ ընտրել Սամսոնի Առաջնորդ Տ. Յակոբ Աչգա եպիսկոպոսը։

—Որբանոցին շինութեան խնդիրներով զբաղող Գործադիր Յանձնաժողովը այսօր չպիտի գումարուի, Տեառնընդառաջի տօնին պատճառաւ։ Յանձնաժողովը, յառաջիկայ չորեքշաբթի օր, նիստ պիտի գումարէ։

—Մերսինէն կը գրեն թէ Ատանայի Վարդան էֆ. Տէլէֆէրեան դժբախտ արկածի մը զոհ գացեր է Լաթաքիոյ մէջ։ Գիշեր ատեն, ճրագը ձեռքէն իյնալով՝ հագուստը բռնկեր է ու անկարելի եղեր է մարել։ Վարդան էֆ. 15 տարիէ ի վեր Ռէժիի պաշտօնեայ էր ու ամէնուն համակրելի դարձած էր իր քնքշութեամբ։

—Կրօնական Ժողովի վերջին նիստին մէջ հաղորդում եղած է Պատր. Փոխանորդ Սրբազանին թէ սայոյց է որ Մայր եկեղեցիի Տ. Եղիշէ քահանան և Սամաթիոյ Տ. Անանիա քահանան, առանց Պատրիարքարանէն հրաման առնելու, տուներու մէջ պսակներ կատարած են։ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս յայտնեց թէ վաւերական տեղեկութիւն մը չունի այդ մասին։ Ժողովին կողմէն յանձնարարուած է Ն. Սրբազնութեան, որպէս զի հարկ եղած քննութիւնը կատարէ ու արդիւնքը Ժողովին առաջիկայ նիստին մէջ հաղորդէ։ Տակաւին կանուխ չէ՞ այս զանցառութիւնը, որ քիչ մը ամէն տեղ սկսեր է ծայր տալ, հակառակ այն խիստ հրամանին, որ տուներու մէջ կ'արգիլէ պսակադրութիւնը։ Բայց մեր շնորհալիները իրենց գործը գիտցող մարդիկ են ու կը համաձայնին իրենց ծուխերուն հետ, անտեսելով հոգեւոր իշխանութեան։

—Նշանաւոր հայագէտ բրոֆ. Բռոսէ յունուար 26ին մեռեր է Բարիզի մէջ։ Հանգուցեալը 63 տարեկան, տասնէ մը ի վեր անողոք հիւանդութեամբ մը կը տառապէր։ Պ. Օկիւստ Բռոսէ պատմական գործերու բնագրական քննադատութիւնը ըրած է, 1881ին, Բարիզի «Արեւելեան լեզուներու դպրոցին ուսուցիչ կարգուած է։ Ֆրանսերէնի թարգմանած է «Վ.փէ փօյ և Ասանկթիայ պատմութիւնը», Բազմաթիւ աշխատակիցներ ունեցած է, որոնց մէջ աչքառու տեղ մը բռնած է հայագէտ Բրոֆ. Մէյէ, որ հանգուցեալին կը յաջորդէ իբր հայերէնի ուսուցիչ արեւելեան վարժարանին մէջ։ Բայց բանասիրական բազմաթիւ երկասիրութիւններէ, Բրոֆ. Բռոսէ ձգած է նաեւ բանասիրական անտիպ գործեր։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Օր. Եւգինէ Ս. Մանուկեանի՝ ընդ. Միհրան էֆ. Գ. Լճաթեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի երկու օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Բարսեղ էֆ. Ղ. Մանուկեան։

—Հանգուցեալ Պօղոս էֆ. Մուրատեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Սարգիս էֆ. Էսմէրեան։

—Ափիոնի միջնորդ Նիքոլայի էֆ. Կանի օղլու իր վաղեմի և գովելի սովորութեանը համաձայն այս անգամ եւս ափիոնի վաճառականներէն յանուն Հիւանդանոցիս հաւաքած 20 քաշ 360 տրամ ափիոնի վաճառման հասոյթէն լիրայ օսմ. 16էն 2502 ուկէս ղրուշ յանձնած է Հոգաբարձութեանս որուն համար ներկայիս յանուն պատասխանելով փութանք մեր շնորհակալիքը յայտնել յիշեալ էֆէնտիին, իր այս բարեսիրական գործին համար։

(Հոգաբարձութիւն)

ՑՈՒՑԱԿ ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆՑ

Փետրուար 13

1. Սեդրակ Մարտիրոսեան (ձկնորս) Թագուհի Կարապետեան (միայն խօսքին)։
2. Ռուբէն Գ. Պալիկեան (երկաթագործ) Սանթենիկ Կ. Տէվրիշեան (Թրգ. տասնհան, 50 հոգ)։
3. Կարապետ Թ. Բիւչիւք Կարապետեան (ակօսաւոր) Էլիզա Պ. Ժամկոչեան (Թրգ. տասնհան, 50 հոգ)։
4. Գրիգոր Յ. Առաքելեան (դեղագործ) Մարի Թ. Բիւչիւք Կարապետեան (Թրգ., 50 հոգ)։
5. Արմենակ Յ. Մխիթարեան, (թիթեղագործ), Ազնիւ Յ. Զամինեան (միայն խօսքին)
6. Արմենակ Բ. Լիմոնճեան (գրագիր), Հայկանուշ Գ. Նահապետեան (Թրգ. տասնհան 80 հոգ)։
7. Արմենակ Յ. Փափազեան (սափրիչի աշակերտ) Հայկանուշ Յակոբեան։

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս դը Քոնսթանթինոբլը)

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 26 փետրուար.—Երէկ, Հոպքընզի մէջ տրուած հացկերոյթին ատեն, Հայնրիխ իշխանը բաժակ մը առաւ Մ. Նահանգաց Նախագահին կենացը, ըսելով.—«Այն զգացումին թելադրութեամբ թէ մեր միջեւ անձնական մեծ բարեկամութիւն մը կը տիրէ, կը մաղթեմ որ այդ բարեկամութիւնը զարգանայ՝ մեր երկու մեծ ազգերուն օգտին համար»։ Պ. Ռուզվէլթ պատասխանեց ու ըսաւ.—«Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ձեր կատարած այդ ուղեւորութեան համար, որ երկու ժողովուրդները մօտեցնելու հանգամանքը ունի, որոնց փոխադարձ բարեկամութիւնը խիստ կարեւոր է ամբողջ աշխարհի բարեկեցութեան։ Ուրախութեամբ կը սպասեմ այն օրուան, ուր գերմանական մարտանաւի մը մէջ պիտի գտնուիմ իբրեւ ձեր հիւրը»։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցին յանձնաժողովը 10ի դէմ 14 ձայնով ընդունեց այն առաջարկութիւնը որ կը վերաբերի նախարարութեան հակառակ իրաւախոհութեան, և որ կը տրամադրէ բարձրացնել ցորեններուն առաւելագոյն ու նուազագոյն սակերը։ Առեւտրական Նախարարը պարապ տեղը կոչեալ հրաւիրեց յանձնաժողովին՝ ընդունելու նախարարութեան առաջարկութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.— Վիքթոր Հիւկոյի հարիւրամեակին առթիւ, այսօր, Բանթէոնի մէջ կատարուած արարողութեան ներկայ գտնուեցան Հանրապետութեան Նախագահը, նախարարները, դեսպանները և իրենց ընտանիքները, Կրթական նախարար Պ. Լէկ և Ակադեմիի անդամ Պ. Հանոթօ դրուատեցին Վիքթոր Հիւկոն՝ իբրեւ քաղաքացի ու իբրեւ բանաստեղծ, թուելով մանաւանդ ֆրանսական լեզուին անոր մատուցած ծառայութիւնները։ Ուրկէ ետք կատարուեցաւ Վիքթոր Հիւկոյի յիշատակարանին բացումը։ Ներկայ էին Պ. Լուպէ, նախարարները, դեսպանները, օտար պատուիրակութիւնները և քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԲԱՐԻԶ, 26 փետր.—Վիքթոր Հիւկոյի հարիւրամեակին հանդէսները շատ շքեղ եղան, մանաւանդ Բանթէոնի մէջ կատարուած արարողութիւնը։ Հինգ հազար հոգիէ աւելի ներկայ էին։ Հանրապետութեան Նախագահը, բոլոր նախարարներուն հետ, ժամանեց ժամ 10ին։ Կրթական նախարար Պ. Լէկ խօսեցաւ ճառ մը արտասանեց որ բուռն ծափահարութիւններով ողջունուեցաւ։ Պ. Լուպէ, ժամ 3ին, Վիքթոր Հիւկօ հրապարակին վրայ ներկայ գտնուեցաւ մեծ բանաստեղծին յիշատակարանին բացմանը։ Ժողովրդական անհամար բազմութիւն հաւաքուած էր։ Շատ մը ճառեր արտասանուեցան։ Գիշերը քաղաքապետութեան պաշտօնատունը ու Վիքթոր Հիւկօ հրապարակը շքեղապէս լուսաւորուած էին։ Քոմէտի Ֆրանսէզի մէջ Պիւրկրավը ներկայացուեցաւ։ Հանդիսականները մեծ խանդավառութեամբ ծափահարեցին։

—Եւրոպական լրագիրները ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն Վիքթոր Հիւկոյի վրայ, վեր առնելով անոր հանճարին մեծ ազդեցութիւնը ամբողջ աշխարհին մը վրայ։

ՀՌՈՄ.—Վիքթոր Հիւկոյի հարիւրամեակին ի պատիւ, մեծ բանաստեղծին կիսանդրիոնը հանդիսաւորապէս զետեղուեցաւ Կապիտոլի մէջ։ Շքեղ լուսավառութիւններ կատարուեցան։

ՍՕՖԻԱ.—Սոպրանիէի ընտրութիւններէն անմիջապէս ետքը Նախարարապետ Պ. Տանէվ Ռուսիա պիտի երթայ՝ խնդրելու ռուս կառավարութենէն այժ տալ փոխառութեան իր ծրագրին՝ լաւ պայմաններով՝ ֆրանսական սնտուկներուն մօտ։

ԼԱ ՀԷ.—Կը հերքուի այն լուրը թէ Վիլհէլմինա թագուհին արտասահման պիտի ուղեւորի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բարեկոյսէն տասնըմէկ հազար Աֆրիքանտէրներ Պէրերներուն միացեր են։

ՇԱՄԱԽԻԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Կարմիր Խաչի ռուսական Ընկերութիւնը փութով 25,000 ռուբլի զրկեց Կովկաս իր ճիւղին՝ Շամախիի երկրաշարժէն ողջ մնացողներուն օգնութիւն մը կազմակերպելու համար։ Կարմիր Խաչի Ընկերութեան կեդրոնը այդ նպատակով նպաստներ կ'ընդունի։

—Թիֆլիսէն կը հեռագրեն Նովոսթի թէ Շամախիի մէջ երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակեն։ Մեռեալներուն թիւն է հինգ հազար։

—Պաքուէն կը հեռագրեն Ռուսիոյ հեռագրական գործակալութեան թէ պեղումները կը շարունակուին։ 32 հոգի ողջ հանուեր են փլատակներուն տակէն։

—Ռուսիոյ դահաժառանգ մեծ դուքսը հազար ռուբլի զրկեց Շամախիի երկրաշարժէն արկածեալներուն ի նպաստ։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Միջնարարի մը պատմութիւն.—Բարիզ Լուքսէմպուրկի թաղին բնակիչներէն Պ. Ժ. երկար տարիէ ի վեր կը կասկածէր իր կնոջ վրայ թէ մեղապարտ յարաբերութիւններ ունէր իր պաշտօնեաներէն մէկուն՝ Պ. Անաթօլ Տ.ի հետ, 27 տարեկան երիտասարդ մը։ Իրիկուն մը տուն վերադառնալով Պ. Ժ. իր կինը հոն չգտաւ։

—Ո՞ւր է տիկինը, հարցուց սպասուհիին։

—Տիկինը սիրք գնաց Պ. Անաթօլի հետ, պատասխանեց սպասուհին, որ ուրախ էր անցած դարձածը տիրոջ իմացնելուն համար։

—Կը կասկածէի ըսաւ ամուսինը։

Ու առանց սեղանին վրայ գտնուած ճաշին ձեռք զպնելու, գաւազանը և գլխարկը առաւ ու կառք մը նստաւ։ Քիչ մը յետոյ սիրք կը մտնէր և օթեակի մը մէջ կը նշմարէր երկու տարփածները, որոնք կամաց ձայնով իրարու հետ կը խօսակցէին և բնաւ ուշադրութիւն չէին դարձներ ներկայացումներուն։

Ամուսինը չուզելով դայթակղութիւն պատճառել և ներկայացումը ընդմիջել, միջնարարին սպասեց։ Տեսաւ որ երկու սիրահարները դէպի ախոյեանը ուղղուեցան և սիրքին պաշտօնեաներուն յատուկ տեղ մը մտան։ Ամուսինը առանց ուշադրութիւն գրաւելու, անոնց հետեւեցաւ։ Ինքզինքնին մինակ կարծելով՝ Տիկին Ժ. և Անաթօլ իրարու գիրկ ինկան և սկսան ջերմ կերպով զիրար համբուրել։

Ամուսնոյն համբերութիւնը հատնելով՝ իր կնոջ վրայ յարձակեցաւ և սկսաւ զայն պէտք եղածին պէս ծեծել։ Բայց հաշիւին մէջ չէր դրած Անաթօլը, որ ինքզինքը չկորսնցնելով սիրքին մէջ սպասող ոստիկան մը կանչեց և ըսաւ.

—Ահաւասիկ պարոն մը որ հասարակութեան արգիլուած բակը մտած է, պահականոց տարէ՛ք զայն։

—Բայց իմ կինս է, պարոն ոստիկան, կը գոչէր ամուսինը, որուն բարկութիւնը վերջին աստիճանի հասած էր։

—Ասոր բացատրութիւնը քոմիսէրին տալու ունիք, պատասխանեց ոստիկանը, որ կը խորհէր թէ Անաթօլը հաստատութեան պաշտօնեաներէն էր և Տիկին Ժ. ձեռնածուական կին մը, դուք իրաւունք չունիք հոն մտնելու, առէք եկէք։

Որովհետեւ խեղճ ամուսինը կը փորձէր դիմադրել, ոստիկանը իր ընկերներէն մէկը կանչեց։ Երկուքը միասին ուսերէն բռնեցին Պ. Ժ.ն և տարին քոմիսէրին առջեւ։ Մի՛կ քանի վայրկեան յետոյ, հոն եկան նաեւ Անաթօլ Տ. և Տիկին Ժ. իրենց կարգին։ Անաթօլ խնդրեց քոմիսէրին, որ նկատի առնէ իր բարեկամուհիին նկատմամբ եղած վարմունքը, որպէս զի կարենայ փութով պաշտպանել զայն։ Յետոյ երկու սիրահարները թեւ թեւի ոստիկանատունէն մեկնեցան, մինչդեռ ամուսինն ալ խեղճուկ կերպով իր բնակարանը կը դառնար։

ՏՕՔԹ. ԿՐՈՍՄԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ԳԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բերա Թէփէ Պաշիի քաղաքապետական պարտէզին դիմաց բնակած տեղ Բերի Շանի մէջ։

Տօքթ. Կրոսման, որ Ֆիւնիէի, Պրոքի և այլ նշանաւոր բրոֆէսէօրներու աշակերտած է, կը դարմանէ ամէն տեսակ մորթային և գաղտնի հիւանդութիւններ։ Բացի կիրակիներէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի, կէսօրէն յետոյ ժամը 1—4 (Ը. Ե.) Մանրադիտական և միքրոպաբանական քննութիւններ կը կատարէ։ Նաեւ ելեկտրական հոսանքներով կը դարմանէ մորթային հիւանդութեանց ենթարկուողները։ Ելեկտրական ջուր տուշեր և պանեօներ կը կատարէ։ Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ աղքատները, ժամը 10էն 12։

108 6—20

ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր Բարիզի Սակարանէն հեռագիր ստացուած չէ, Վիքթոր Հիւկոյի ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ գոց ըլլալուն համար. բայց ուրիշ Սակարաններէ ստացուած հեռագիրները լաւագոյն ըլլալով հոս ալ գիները հաստատ կը բանուին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Ընդ. Փոխառութիւն Սեր. Դ.	Օ. Ղ.	28	32 1/2
Ամենէն բարձր գին	»	28	33
Ամենէն վար գին	»	28	32
Բանքէյի Օթմ. գաց.	Ֆր.	115	37
Ամենէն բարձր գին	»	115	37
Ամենէն վար գին	»	115	—

ԲԱՑՈՒՄ 14 Փետրուար

Ընդ. Փոխառութ. Սեր. Դ.	Փ. Կ.	28	34 1/2
Բանքէյի Օթմանեան	Ֆր.	115	62
[illegible]		—	
Օճէք		14	20
Օսմ. [illegible]		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. [illegible]		2	60
[illegible]		5	91
» [illegible]		»	60
» [illegible]		464	
[illegible]		175	50
[illegible]		136	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն առժեւ	Ղրշ.	110	15
» » [illegible]	»	110	30
Բարիզ »	Ֆր.	23	78
» » [illegible]	»	23	70
Պէրլին առնազան չէք	Մարք	18	57
Վիեննա չէք	Քրոն	24	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԴԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	8.	20
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Ռուս Իմփէրիալ	»	90	—
[illegible]	»	52	10
[illegible]	»	108	05
[illegible]	»	98	—
[illegible]	Օ. Ղ.	8	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 26 Փետրուար

Անգլիական Փոխառութիւն	94	63
Օսմանեան Ընդհ. Սեր. Ա.	51	25
Օսմանեան Ընդհ. Սեր. Դ. գաց.	26	12
Օսմանեան Ընդհ. Սեր. Դ. գաց.	26	18
Օսմանեան [illegible]	12	63
Թուրքական 1860	—	—
Հելլենական 5 %	40	—
» Մոնոփոլ	44	50
Պուլկարական 1892	82	—
Արժանթինեան [illegible]	107	50
[illegible]	105	50
Փորթուգալ	5	56
Եգիպտ. Ունիֆիէ	15	—
Քոնսոլիտէ	95	32 1/2

ՊԷՐԼԻՆ 26 Փետրուար

[illegible]	»	—	—
Բանքէյի Օթմանեան	»	114	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	111	90
[illegible] վրայ 3 ամս.	»	30	325

ՎԻԵՆՆԱ 26 Փետրուար

[illegible]	»	249	—
Բանքէյի Օթմանեան	»	111	50
[illegible]	»	308	—

ՆԵՐԿԱՅ ձմեռուան եղանակին մէջ, երբ անձրեւները կը շարունակեն, մարդ պէտք է զգուշանայ թրջելէ և հետեւապէս պաղառութենէ, իր անձին համար պէտք եղած գնումները ընելով, որոնց մէջ կարեւորագոյն տեղ մը կը բռնէ անշուշտ հովանոցը՝ անձրեւին՝ ձիւնին ու բուքին դէմ պատսպարուելու համար, երբ մանաւանդ այնչափ ձեւաւոր, առողջ և համեմատաբար աժան հովանոցներ կը ծախուին, Ղալաթիոյ կամուրջին դէմ, աջ ու ձախ անկիւնները, Ղալաթիոյ համբաւաւոր Հովանոցագործներ ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՑԿԱԶՆԻ երկու խանութները, ուր մեծաքանակ և այլ ընտիր կերպասներ ալ կան, հովանոցներու հինցած կերպասները ճիշդ նոր պէս փոխելու համար։

ԶԳԱՍՏԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման լաւուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը Մէրմէքճեանի փողոց Իզզէթ Բաշա խանի կից, թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա և թաւշեայ գորգեր, «Քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիշներ, դեռնին մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յորդոյ հաստատութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4րդ Երեսը

Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունի

ԻԼԱՆ

Շիրքէթի Խայրիէ վափուրլարը գահվէ օճագլարընըն միւտտէթի իլթիզամը սէնէյի հալիյէ մարթընըն նիհայէթինտէ խիթամ պուլաճաղընտան 318 սէնէսի մարթընըն 27ինճի չարշամպա կիւնի [illegible] Շիրքէթի Խայրիէ իտարէ մէճլիսինտէ իհալէ օլունաճաղընտան [illegible] Շիրքէթի Խայրիէ Իտարէ Մէրքէզինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի, 5 շուպաթ սէնէ 317

803 4—10

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք։—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զար չանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական հաճաւէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անուխ, եղունի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմուելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարման է դժուարաշնչութեան, կուրծքի բջջուածքներու, հազբուխի, կուրծքի տըկարութեան և մինչեւ իսկ կրծայ տաշքն առնել Թոքախտի։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկ մէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Թիւչիւքի ՝ն դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինօս և Պօնտիքեանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 9—52

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական գեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն։ Ահաւասիկ անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։

Կը ծախուի Ենէն Ճամիի բովը Թեազիմ պէյի, Սուլթան Համամ Մէզիքի, Լի օօ, Պօնտիքեանօ դեղի մթերանոցներն ու Պահճէ Գաբու Թիւչիւքեան դեղարանը։

789 12—52

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIER-ի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չաւնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց Թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի չքանշան 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին, Մթերանոց Մէզիքի և Ընկ.։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

„ՂԱԼԱԹԻԱ, „ՕՍՄԱՆԵԱՆ „ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ԼՈՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ ճամբայ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Կանանչելու և ճերմակեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններէ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումնք, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 ապահովագրութիւն կնքած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթճի խան։

ՏՕՔԹՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիրքէ՝ ալ Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբանդ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվերփուլ [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5594
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	[illegible]	3229
Քամբանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2584
Ումբրիա	8128	[illegible]	3935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2553
[illegible]	7391	[illegible]	2181
[illegible]	7265	[illegible]	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ

Joly et Seager

Մէյմէնէթճի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396

(Տանեի զարնեչաւան վրայի յարկը, նիւզ Զըպումենեայց դէմը)

[illegible]

[illegible]

[illegible] 187

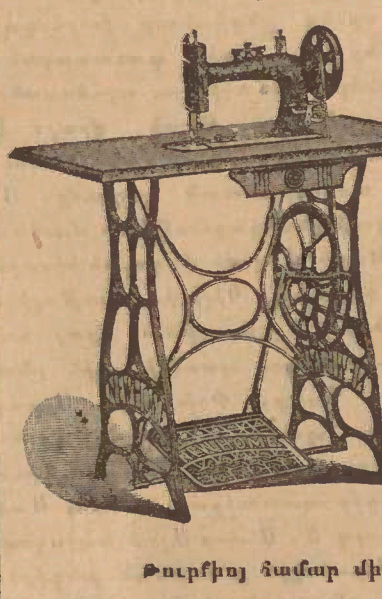

ՆԻՈՒ-ՀՕՄ NEW HOME

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին ու 1894ի Անվերսի արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի յաջողութիւն մը գտած են ամերիկեան Նիու-Հոմ կարի մեքենաները. որոնք թեթեւ, տոկուն ու արագ ըլլալնուն, ամէն տան համար անհրաժեշտ են։ Նաեւ կը ծախուին ընտանիքներու և արհեստանոցներու համար պէտք եղած գուլպայի և ֆանելայի ձեռքով ու ոտքով մեքենաներ։ Դասերը ու նորոգութիւնները ձրի են. թէ՛ կանխիկ և թէ ապառիկ վաճառումներ կը կատարուին, մասնակի վճարումներով։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ ԱՄԱՏԷՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ —Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի Թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Ռոտոսթօ, Աֆիոն-Գարահիսար, Սիլիվրի ևլն. 571

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible]

[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	15
[illegible]	3407	[illegible]	2908	[illegible]	1693	[illegible]	2373	[illegible]	1111
[illegible]	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	172
[illegible]	2377	[illegible]	4811	[illegible]	1531	[illegible]	3557	[illegible]	1187
[illegible]	1833	[illegible]	987	[illegible]	3720	[illegible]	1057	[illegible]	130
[illegible]	1384	[illegible]	2382	[illegible]	3503	[illegible]	1785	[illegible]	182
[illegible]	1078	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	3413	[illegible]	1360
[illegible]	741	[illegible]	594	[illegible]	2364	[illegible]	1683	[illegible]	582
[illegible]	4621	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	6159	[illegible]	1473
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1030	[illegible]	6686	[illegible]	48
[illegible]	1837	[illegible]	1541	[illegible]	1353	[illegible]	1535	[illegible]	2439
[illegible]	1244	[illegible]	954	[illegible]	2807	[illegible]	1827	[illegible]	1911
[illegible]	1034	[illegible]	1838	[illegible]	1703	[illegible]	519	[illegible]	1359
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1063	[illegible]	3323	[illegible]	239
[illegible]	1884	[illegible]	4583	[illegible]	2273	[illegible]	1362	[illegible]	135
[illegible]	2697	[illegible]	2060	[illegible]	1648	[illegible]	1512	[illegible]	1205
[illegible]	4225	[illegible]	1342	[illegible]	2131	[illegible]	1789		

Սիքքօ շոգենաւը, Նաւապետ Սթըրթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս սած է, Քօլենսօ շոգենաւը, Նաւապետ Շէքըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 24ին և Մարտ 7ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՖ ԷՆՏ ԲՕԶՕ

Թիւ 22—24, [illegible]

COMP. RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Տարբերաց երթեւեկութիւնք

Կշ. 12/25 [illegible] ժամը 4ին [illegible]

Կշ. 13/26 [illegible] ժամը 10ին [illegible]

Եշ. 14/27 [illegible] ժամը 10ին [illegible]

Եշ. 14/27 [illegible] ժամը 4ին [illegible]

Ուր. 15/28 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Մարտ 3ին Միենէրկի, Անտ. [illegible]

[illegible]

Մարտ 4ին Միենէրկի, ուղ. Մարսիլիա

[illegible]

[illegible] 245 ֆրանք. [illegible] 175 ֆրանք. [illegible]

516 [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	3704	[illegible]	900
[illegible]	3704	[illegible]	900
[illegible]	3704	[illegible]	900
[illegible]	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ [illegible]

Ղալաթիա, [illegible]

633 [illegible]

Պատասխանատու ՀԱՐԻՉ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

— 9 —

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

ՃՕՆ ՄՕՐԼԷՅ

ՄԷԿ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

«ՎՃԻՌՆԵՐԸ»

Մեծ բան է, բայց մեթոտ աւելի կը յարմարի մարմնական ոյժը զարգացնելու քան թէ իմացականութիւնը սրելու կամ յղկելու։ Սողոմոնի առակներէն յետոյ, Լա Ռօշֆուգօյի Խորհրդածութիւնները, Վճիռներն ու Բարոյական Առածներն ամէնէն հռչակաւոր գործերն են այս պարագային մէջ։ Հեղինակն արքունիքին մէջ կ'ապրէր. նա կը գործադրէր բոլոր այն առաքինութիւնները՝ զորս կարծես թէ խոտել կ'ուզէ ու ա՛յնչափ կը նեղուէր գտնելու համար ա՛յն ճշգրիտ բացատրութիւնը՝ որ իր կարճառօտ դիտողութիւններէն շատերն երեսուն անգամէ աւելի վերաձուլուած ու ողորկուած են։ Գործը լոյս տեսաւ ԺԷ դարուն երկրորդ կէսին՝ փոքրադիր հատորով մը, զոր Ֆրանսացիները գոց գիտէին։ Նոր ձեւ մը տուաւ ազգին գրական ճաշակին ու թարգմանուեցաւ քաղաքակիրթ աշխարհի գրեթէ բոլոր լեզուներով։ Նա կը նկարագրէ մարդն ա՛յնպէս՝ ինչպէս պիտի ըլլար, եթէ ինքնասիրութիւնն ըլլար մարդկային գործողութիւններուն միակ ամենամեծ զսպանակը ու կը պատկերացնէ նոյն իսկ վ հոգիւթիւնն իբր ծպտում եսամոլութեան։ Այսպէս.

«Շահախնդրութիւնը կը խօսի ամէն տեսակ լեզու և կը կատարէ ամէն տեսակ դեր, մինչեւ անգամ անշահախնդիր մարդու դերը։»

«Մարդերու մեծագոյն մասին երախտագիտութիւնն ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ աւելի մեծ բարիքներ վայելելու ծածուկ փափաք մը։»

«Ինչ որ մարդիկ բարեկամութիւն անուանած են, ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ ընկերութիւն մը շահերու փոխադարձ նկատառում մը և ծառայութիւններու փոխանակում մը, վերջապէս այնպիսի՝ առեւտուր մը՝ ուր անձնասիրութիւնը կ'առաջադրէ միշտ բան մը շահիլ։»

«Ամէնքս ալ բաւական ոյժ ունինք ուրիշներուն գործած չարիքներուն համբերելու։»

Ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը կարդացած է այն առածը թէ «Մեր ամէնէն սերտ բարեկամներուն ձախորդութեան մէջ միշտ կը գտնենք այնպիսի բան մը՝ որ հաճելի չի թուիր մեզ։»

Զարմանալ պէտք չէ որ այսպիսի վճիռներ, հակառակ իրենց խայթիչ ձեւին, շատ մտքերու մէջ անընկճելի առելութիւն մը ծնուցած ըլլան այնպիսի գրքի մը մասին՝ որ մարդկային բնութեան մէկ զարհուրելի աղաւաղումը պիտի ըլլար եթէ յաւակնէր նկարագրել զայն (մարդկային բնութիւնը) իր ամբողջութեամբ։ «Ես յոռի գիրք մը կը համարիմ Լա Ռօշֆուգոյի Առածները, կ'ըսէ քննադատ մը, երբ կը կարդամ զանոնք, տհաճութիւն ու աննկարագրելի սրտնեղութիւն կը զգամ։ Այսպիսի մտածումներ կը նսեմացնեն հոգին, կը նուաստացնեն սիրտը։» Ս կայն իբրեւ հաւատարիմ պատկեր մարդկային եսամոլութեան երբոր ձեր վրայ, իմ վրայ տիրապետէ մեր բնութեան եսամոլ կողմը, դժգչի հայելին կ'ունենայ իր օգտակարութիւնը. կը ցուցնէ մեզ թէ մենք ի՛նչպիսի մարդ ենք կամ թէ ի՛նչպիսի մարդ կրնանք ըլլալ։ Ձմոռնա՛նք սակայն թէ Լա Ռօշֆուքոյի լոկ եսամոլութեան վրայ չի խօսիր։ Ամէն մարդ գիտէ սա առածը. «Կեղծաւորութիւնը մեծարանք մըն է՝ զոր մոլութիւնը կը մատուցանէ առաքինութեան։» Փափուկ ճշմարտութիւն մը կայ նաեւ սոր մէջ. «Այն չափազանց մեծ փութկոտութիւնը՝ զոր մարդ ցոյց կուտայ պարտականութիւն մը կատարելու մասին, տեսակ մը ապերախտութիւն է։» Ոչ իսկ աներարոյական բան մը կայ բնաւ այս խորհրդածութեան մէջ. «Չի կայ բնաւ ա՛յնչափ տաղտկալի ապերախտներ՝ որչափ սրամիտները», ո՛չ ալ սոր մէջ, որ մխիթարական է. «Մարդ ոչ երբեք այնչափ երջանիկ ոչ ալ այնչափ ապերջանիկ է՝ որչափ կը կարծէ։»

Ոչ մէկ կարեւորագոյն անուն կրնայ զօ գուգուիլ aphorisme-ի գրականութեան՝ որչափ Բասքալի անունը, բայց անոր Մըտածումները հայեցողական իմաստասիրութեան ու կրօնի ամէնէն խորախորհուրդ առարկաներուն կը յարաբերին յաւէտ՝ քան առօրեայ կեանքին գիտութեան։ Ասկէ զատ եթէ ասոնք aphorisme-ի ձեւ առնան, յօրինուածական են հիմնովին։ «Հաւասարապէս կը պախարակեմ կ'ըսէր Բասքալ, թէ՛ զանոնք՝ որ մարդ գովելու ճամբուն կը հետեւին, թէ՛ զանոնք՝ որ մարդ պարսաւելու ճամբուն կը հետեւին, և թէ զանոնք որ մարդ զուարճացնելու ճամբուն կը հետեւին ու կրնամ հաւնիլ միայն անոնց՝ որ մարդ կը փնտռեն հեծեծագին։» Քիչ կը խօսի այն երեւոյթին վրայ զոր մարդ կը ստանայ ընկերութեան մէջ ու այս մասին ըսած բաները շատ քաջալերական չեն։ Նա կը տեսնէ մարդուն նսեմաստուեր կողմը։ «Քիչ բարեկամութիւններ կանգուն պիտի մնային, եթէ իւրաքանչիւր ոք գիտնար թէ իր բարեկամն ի՛նչ կ'ըսէ իր մասին՝ երբոր ինքը ներկայ չէ հոն։—Կ'ուզէ՞ք որ լաւ խօսին ձեր մասին. այնպէս մի՛ խօսիք բնաւ։» Ու այսպէս շարունակաբար։ Անոնք որ կը փափաքին գիտնալ Բասքալի տեսակէտը, պայծառօրէն պարզուած պիտի գտնեն զայն Փոփի ա՛յն տողերուն մէջ՝ որոնք կը կազմեն անոր Փորձ՝ մարդու մասին անուն գործին երկրորդ գրքին սկիզբը. «Ի՛նչպիսի եղջերուաքող է ուրեմն մարդը, կը գոչէ Բասքալ, ի՛նչպիսի նորոյթ, ի՛նչպիսի քաոս, ի՛նչպիսի ենթակայ հակասութեան։» Աւելի իմաստուն ու աւելի խարագնին է Շէյքսփիր երբոր փոքրներու այս փոքրիկ նեքքեւ, կը գտնէ թէ ի՛նչպիսի հրաշակերտ է մարդը. անոր ազնիւ բանականութիւնը անոր անսահման կարողութիւնները. անոր ձեւերն ու անոր շարժումները, այնչափ սքանչելապէս հաստատուած են ու կամքի ենթարկուած։ Այս պայծ ու ու յուսաւոր հաւատքը Շէյքսփիրի հանճարին գաղտնիքն է. այս հաւատքն է որ հագներգուին ու բանաստեղծին անզուգական ձիրքերուն հետ լծորդուելով, մաչդերուն ամէնէն մեծն ըրած է զայն։

Կայ աշխարհի իմաստութիւն մը փայլուն ու կեղծ. նաեւ դառն, որ բնաւ չի նմանիր զօրացուցիչ դեղի այլ կը նմանի մահացուցիչ թոյնի։ Այս տեսակին մէջ վարպետ է Շանֆօռ. որ մեռաւ 1789ի դէպքերու միջոցի (կամ աւելի ճիշդ ըսել վ այդ դէպքերուն հետեւանօք)։ Իր մտածումներու փոքրիկ հատորն ընդհանրապէս հագեցիչ է միշտ կծու բայց սակայ շնական. «Մարդերու մէջ ապրողին սիրտը կամ պէտք է որ ճմլի և կամ պղինձի փոխուի։»

Զարմանանք լսելով տիկնոջմէ մը թէ ո՛ր առտուն որ Շանֆօռի հետ խօսակցէր այն օրը մինչեւ երեկոյ մելամաղձոտ վիճակ մը կ'ունենար։ Սակայն Շանֆօռի կը վերագրուի հետեւեալ մտածումը, որ վատառողջ չէ անշուշտ. «Ամէնէն աւելի կորսուած օրն ա՛յն է՝ ուր չենք ծիծաղած։» Անոր առածներէն մէկը մեզ կը յայտնէ իր մարդատեցութեան գաղտնիքը. «Ո՛վ որ քառասուն տարեկանին մէջ մարդատեաց չէ եղած, երբեք սիրած չէ մարդկային սեռը։» Դիւրին է հասկնալ թէ ի՛նչ կը նշանակէ այս։ Անտարակոյս երբ մարդ ա՛յնչափ բարեխիղճ է որ չի կրնար սիրել մարդկութիւնը՝ մինչեւ որ չհաւատայ թէ ան բաղկացած է հրեշտակներէ ու կիսաստուածներէ, քառասուն տարեկանին մէջ իբրազեկ եղած պիտի ըլլայ թէ մարդկութիւնը բոլորովին տարբեր էակներէ կազմուած է։ Երբ մէկ նախ կը հաւատայ թէ մարդիկ աւելի կատարեալ են՝ քան զոր չեն կրնար ըլլալ. ի վերջոյ կը տեսնէ թէ անոնք աւելի գէշ են՝ քան զոր են, ու ինքնիրեն կը պ րծենայ իր գերազանց կորովամտութեան վրայ՝ նկատելով թէ պարզած է մարդկութեան գաղտնիքը։ Պաղութիւն ազդելու համար. չի կայ թերջուած սառն, զոր կարենանք համեմատել հաւակալից այն մարդուն հետ՝ որ ցնորամիտ մը եղած է իր երիտասարդութեան ատեն։

(Շարունակելի)